

**İnizle u
güçsüna girmeyin.
Birbirinize haset etmeyin.
Birbirinize kin beslemeyin.
Birbirinize sırt çevirmeyin.
Ey Allah'ın kulları!
Kardeş olun.**

Sayı 11 (299)
Kasım 2019
Yıl XXVII

ISSN: 1312-9872

Yayın Sahibi
BULGARİSTAN
MÜSLÜMANLARI
BAŞMÜFTÜLÜĞÜ

Yayın Türü
Aylık, süreli

Yayın Kurulu

Vedat S. Ahmed
Cemal Hatip
Dr. İsmail Cambazov
Dr. Kadir Muhammed
Murad Boşnak
Muhammed Kamber

Dizgi ve Tasarım
Salih M. Şabanov

Adres

Sofya 1000
ul. „Bratya Miladinovi“ 27
Müslümanlar Dergisi
tel.: 02/981 60 01

Temsilcilikler

Bölge Müftülükleri
Cami Encümenlikleri

Online

www.grandmufti.bg
muslumani@grandmufti.bg

Baskı

Sky Print

Abone ücretleri

Yıllık: 24,00 lv.
Altı aylık: 12,00 lv.

İNSANI VE TOPLUMU SÜREKLİ KEMİREN HASET İLLETİ

Dilimizde çekememezlik sözüyle açıklanan haset bir hastalıktır, hatta fizikî sonuçlar da doğuran manevî ve ruhsal bir hastalık. Ayrıca toplumsal yaralar açan bir iletir. Bu yüzden insan ve toplumun salâhını ve mutluluğunu hedefleyen Kur'an-ı Kerim bu kavramı ele almış, ibretâ-miz kıssalarla bu hastalığın doğup gelişmesini ve sonuçlarını film gibi sunmuştur. Kur'an kavramlarını açıklayan meşhur "Müfredat" adlı sözlükte haset, "hak edenin elindeki nimetin elinden alınmasını arzu etmek" olarak tarif edilmiş ve "bazen, bu istekle beraber, onun elinden alınması için çalışmak da bulunur" diye ilâve edilmiştir. Yani fiile dönüşebilen bir duygudan söz ediliyor.

İblis'in en belirgin özelliklerinden olan haset duygusu, insanı kötülüğe götürür, bataklığa saplanmasına sebep olur. Zira hakikati görmesini engeller. Bu hususta Kur'an-ı Kerim'de bazı Yahudiler olumsuz bir örnek olarak gösterilir.

İnsanlık tarihinin başından itibaren Mevlânâ'nın tabiriyle "insan teninde yer eden" haset illeti, tedavi edilip temizlenmemesi durumunda nesilden nesile sirayet eder. Bunun sonucunda insan şahsî planda huzursuz olur. Haset eden hiçbir zaman mutlu olamaz. Hatta ulaşmak istediği şeyi elde ettiğinde bile mutluluğu yaşayamaz. Haset ettiği kişinin elindeki şey gittiğinde, yok olduğunda bir nebze mutlu olsa bile bu sahte bir duygudur. Kendini kandırma mutluluğudur. Bunun sonu ise hüsrandır.

Hasedin zararları sadece manevî alanla da sınırlı değil. Zira hasetçi, devamlı kötü duyguların tesiri altında olması sebebiyle etrafında ve iç

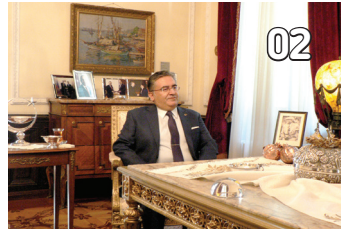
dünyasında durmaksızın negatif enerji üretilir. Hekimlere göre ise fizikî hastalıkların temelinde negatif enerji birikimi yatar. Yani manevî bakımdan bir ur konumundaki haset, bedensel açıdan da kanser veya başka bir hastalığı tetikleyebilir. Çünkü haset insanı uyutmaz, hırslı yapar, strese sokar, aşırı yorar...

Haset illetinin temelinde kendini beğenme, kendini üstün görüp diğerlerini küçük görme duygusu yatar. Bu yüzden insanı diğerlerine karşı soğutur, aralarını açar, zamanla da uzaklaştırıp yalnızlaştırır. Bu durumu kabullenemeyenleri ise iki yüzlü yapar. Peygamber Efendimizin "İmanla haset bir arada olmaz!" sözlerinin anlamı da bu olsa gerek, zira nifak, ikiyüzlülük imanın zayıflaması ve gitmesiyle alâkalı bir durumdur.

İnsanı insanlıktan çıkaran bir hastalık olan haset, toplumu da yıpratır ve zayıflatır. Zira kardeşlik duygularını öldürür. Aynı zamanda doğru bilginin akışını sağlayan kanalları tıkayarak fitneye sebep olur. Günümüzde Müslümanlar arasındaki bazı fitnelerin temelinde insanların, hatta âlim olarak bilinen veya geçinenlerin birbirilerini çekememesinden, egolarını yenememesinden doğan hasedi görebiliriz. Bu yüzden Sevgili Peygamberimiz toplumsal barış, huzur ve istikrarı temin etmek için "Birbirinize haset etmeyiniz... Birbirinize kin ve nefret besleyip dargın durmayınız, birbirinizden yüz çevirmeyiniz... Ey Allah'ın kulları kardeş olunuz!" buyurmuştur.

Gelin öyleyse, namazla, duayla, kanaat, sabır ve sevgiyle haset illetinden kurtulalım!

Vedat S. Ahmed

İÇİNDEKİLER

- 02 Bir Devleti, Bir İnsanı En İyi Komşusu Tanır
06 İblis'in Bulaşıcı Hastalığı Haset
08 İyisiyle Kötüsüyle Haset
10 Ateşin Odunu Yediği Gibi...

- 12 Her Müslümân Dînini Müdâfaaya Me'mûrdur
14 Köstendil Tekkeleri XIX. Yüzyılda Gelir ve Giderleri
16 Halil Ağanın Karınabat'ta Yaptırdığı Kara Cami
17 Dr. Hüseyin Hacı Ali Topuz

BİR DEVLETİ, BİR İNSANI EN İYİ KOMŞUSU TANIR

T.C. Sofya Büyükelçisi Dr. Hasan Ulusoy ile Söyleşi

► *Sayın Büyükelçi, yaklaşık iki yıldır Türkiye'nin Bulgaristan Büyükelçisi görevini yürüttünüz. Yakında Brüksel Büyükelçisi olacaksınız. Buradaki görevinizden bahsedermisiniz?*

Evet, yaklaşık iki yıldır buradayım. Sanırım önümüzdeki yıldan itibaren de Brüksel'de olacağım. İki yıl çok dolu dolu geçti. Gerçekten komşu, fakat aynı zamanda dost ve müttefik bir ülkede olmanın keyfini, heyecanını yaşadım. Burada soydaşlarımızın varlığı zaten benim görevime büyük bir anlam kattı. Aynı zamanda Cumhuriyetimizin kurucusu Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün de zamanında Askerî Ataşe olarak çalışmış olduğu bir Büyükelçilikte çalışmak büyük bir ayrıcalık ve şeref oldu.

► *Bulduğumuz bina Türkiye ve Bulgar-Türk diplomatik ilişkileri için tarihi önem taşıyor.*

Evet, burası hem kültürel miras olarak önemli, hem de tarih anlamında önemli. Bulgaristan'ın kültürel miras listesinde de yer aldığını öğrendiğim tarihî bir bina. Fakat onun ötesinde Cumhuriyetimizin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk'ün Birinci Dünya Savaşı'nın hemen öncesinde görev yaptığı ve buradan doğrudan Çanakkale savaşlarına gittiği bir yer. Onun için her yerinde kendisinin bizlere vermiş olduğu şiar edindiğimiz dostluk ilişkilerini nasıl yürüteceğimize dair düşüncelerini hissederek çalışıyoruz burada.

► *Komşu komşunun neyi olur? Kültürümüzde komşuluğa çok büyük önem verir. Hatta atasözü "evini seçmeden komşunu seç" der. Bulgaristan ve Türkiye'nin komşuluk ilişkileri nasıl?*

Çok güzel bir deyim. Ama devlet ilişkilerinde olaya bir apartman komşusu gibi bakamıyoruz. Çünkü coğrafi gerçekler var. Coğrafyada komşular zaten hep var oluyorlar. Fakat biz ne şanslıyız ki, Bulgaristan ile Türkiye arasında zaten halklar hep yan yana, iç içe yaşamışlar. Gerçekten de bir devleti, bir insanı en iyi komşusu tanır. "Komşu komşunun külüne muhtaçtır" lafı vardır meselâ bizde. Komşuluk kültürü geliştikçe devletlerin birbirine yakınlıklarının da arttığını görüyoruz. Bu komşuluk ilişkilerinde de insan ilişkilerinde olduğu gibi bazı zamanlar küskünlükler, kırgınlıklar olur. Ama burada esas olan ilişkilerimizin hep karşılıklı fayda ve saygı çerçevesinde yürümesidir.

► *Bulgaristan'a geldiğinizde ülkemizi nasıl buldunuz? Bilinen ile bulunanın arasında fark ne oldu?*

Bu göreve başlamadan önce hiç Bulgaristan'a gelmemiştim. Herhangi bir şekilde Bulgaristan'la ilgili bir görevim de olmamıştı Bakanlıkta. Genel bilgilerle geldim. Geldiğimde ilk gördüğüm şey, Bulgaristan'ın, özellikle başkent ve büyük şehirlerin oldukça gelişmiş durumda bulunduğu oldu. Tabii, bir AB ülkesi olmasının katkılarını görüyoruz burada. Bunun da

ötesinde küreselleşmenin de getirdiği benzerlikler var. Bulgaristan'ı gelişmişliğin ötesinde çok yeşil buldum. Özellikle tarım ve yeşil alanları gördüğüm zaman, "ya buralar ne güzel, keşke Türk müteşebbisler yerel iş çevreleriyle buralarda, dağında toprağında organik tarım yapsa, hayvancılık yapsa. Bunu birlikte geliştiresek" dedim. O yönde de çalışıyoruz. Bundan sonra da arkadaşlarımız devam eder.

► *Bulgaristan Türkleri ve Müslümanları hakkında izlenimleriniz nelerdir?*

Bence büyük bir takdiri hak ediyorlar. Burada yüzyıllar boyunca yaşamış bir halk olarak soydaşlarımız, din kardeşlerimiz geçmişin zorluklarına rağmen her zaman ülkenin eşit birer bireyi, aslı unsurlarından olarak ülkeye bağlılıklarını çok iyi şekilde sürdürmüşler ve Türkiye ile de gerçek anlamda yaşayan köprüler olmuşlar. Dirayetlerini, her zaman gönüllerinin sıcak olmasını çok takdir ediyorum. Gerçekten çok çalışkan bir halk onu söylemeliyim.

► *Peki, Bulgaristan Türklerinin kimliklerini korumaları hususunda ne düşünüyorsunuz?*

Günümüzde her ülkede, özellikle AB ülkelerinde kültürel, etnik ve dinî anlamda ülkenin çoğunluğundan farklı olan kesimlerin yaşadıkları ülkelerde kimliklerini korumalarına önem veriliyor. Farklı olan insanların devletler içinde bir tehdit olarak görüldüğü

anlayıştan artık uzaklaştık. Çağımızda farklılıklar ülkelerin zenginlikleri olarak görülüyor. Bunu biz Türkiye’de de aynı şekilde yaşadık ve geliştiriyoruz. Burada da bunun yapıldığını görüyoruz. Ama her ülkede olduğu gibi zorluklar olabilir. Burada önemli olan kişilerin kimliğini, hak ve hukuklarını korurken, o ülkenin kuralları çerçevesinde hareket etmeleri ve buna göre davranmalarınıdır. Bu yapıldığı zaman zaten her ülkede gerekli destek verilecektir. Türkiye olarak her zaman soydaşlarımızın yanındayız.

► **Bulgaristan’daki Türk kültür mirasının korunması ile ilgili iki devlet arasında nasıl çalışmalar yürütülüyor?**

İki ülke arasında çeşitli protokoller var. Türkiye buradaki soydaşlarımızın kültürel kimliğini yansıtan kültürel miras eserlerini koruma yönünde çalışmalarını sürdürüyor. Türkiye’de de Bulgaristan’a ait kültürel mirasın korunması yönünde çalışılıyor. Bir ülkedeki farklı kültürleri ve farklı kimlikleri yansıtan kültürel miras esasen o

ülkenin başka kimliklerle veya devletlerle ortak kültürel mirasıdır. Bulgaristan’da, Osmanlı döneminden kalma camiler, medreseler, çeşitli eserler var. Bunlar esasen Türkiye’nin veya Bulgaristan’ın değil, iki ülkenin ortak kültürel mirası. Türkiye’de de var bunlar. İstanbul’da, bizim onarımını yaptığımız Demir Kilise olarak geçen “Sveti Stefan” Kilisesi bunun canlı bir örneği.

► **Türkiye STK’lar ve resmî kurumlar aracılığı ile dünyada bütün Müslüman ve kardeş topluluklara destek sağlıyor. Türkiye Diyaneti ile Başmüftülüğümüz arasındaki işbirliğini nasıl değerlendiriyorsunuz?**

Ülkeler arası, özellikle dinî konularda din kardeşlerimize destek sağlanması hususunda hemen her ülkede bunun çeşitli mevzuatı var. Geçen sene Bulgaristan’da da Dinler Yasasında değişiklikler oldu; bir yandan devlet artık dinî cemaatlere maddî destek vermeyi kayıt altına alırken aynı zamanda bu dinî cemaatlerin dışardan da destek almalarının önünde herhangi bir sıkıntı olmadığını vurguladı. Zaten Türkiye her zaman mevcut mevzuat

çerçevesinde ilgili kurumlar aracılığı ile işbirliği yapıyor.

► **Ancak iyi niyetli STK’lar, kurumlar olduğu gibi, FETÖ gibi dini kullanan örgütler var. Onlara karşı Türkiye’nin yaklaşımı ve Bulgaristan’a yansımaları nedir sizce?**

FETÖ’nün esasen dini kullanan bir terör yapılanması olduğunu artık herkesin kabul etmesi lâzım. 15 Temmuz 2016’da bir ihanet gecesi var. FETÖ’cü teröristlerin ülkemizin anayasal düzenini değiştirme yönünde Sayın Cumhurbaşkanımıza, hükümetimize ve halkımıza karşı başlattığı bir terör eylemi ve darbe girişimi var. Bunu bütün halkımızın desteği ile bir gecede bertaraf ettik. Ama böylesine toplumun her tarafına yayılmış ve diğer devletlerde de örgütlenmiş yapılara karşı herkesin uyanık olması gerekiyor. Maalesef, bu yapılanma Bulgaristan’da da din, insanî yardım ve eğitim kisveleri altında örgütlenmişti. 15 Temmuz’dan sonra buna burada da bir darbe vurulduğunu memnuniyetle görüyorum. Çünkü bu kişiler halkımızın masum duygularını istismar edebiliyorlar. Onun için bu gibi yapılanmalara karşı soydaşlarımızın dikkatli olmaya devam etmesini diliyorum. En bariz örnek, maalesef Sofya ve Filibe’de bulunan FETÖ itisaklı okullar. Bu okullarda okuyan çocukların zihinlerinin kötü, hasmane düşüncelerle zehirlenmesi söz konusu. Bu çocukların adeta uyuyan hücreler gibi zihinlerinin yıkanıp yaşadıkları topluma da her zaman zarar verme yönünde kullanılmaları söz konusu. Bir baba olarak da soydaşlarımızı bu okullardan uzak durmaları yönünde uyarıyorum. Bulgaristan Başmüftülüğünün de bu konuya hassasiyet gösterdiğini biliyorum. Bu açıdan soydaşlarımızın kendi Bulgaristan kurumu olan Başmüftülük ile danışmalarında da her zaman fayda olabilir.

► **Türkiye’nin İslâm dünyası politikası ne yönde gelişiyor?**

İslâm dünyası çok geniş bir şey. Tabii ki Türkiye’nin büyük bir çoğunluğu Müslüman, dolayısıyla din kardeşlerimizi dünyanın neresinde olursa

olsun desteklemeyi bir görev olarak görüyoruz. Fakat bunu yaparken, yasadıkları ülkedeki devlet kurumları ile ilişkilerimizi de iyi tutuyoruz. Onun için içişlerine karışmama esasına dayanarak çok hassas bir çerçevede yürüyor bu. Zaten din özgürlüğü uluslararası insan hakları ve evrensel değerler açısından korunan haklar ve özgürlüklerdendir. Bu çerçevede Türkiye bütün İslam dünyasını, İslâm kardeşliğini geliştirme yönünde çeşitli inisiyatifler alıyor. Ortak değerleri güçlendirmeye çalışıyor ve bunu yaparken her zaman şunu vurguluyoruz: İslâmiyeti kullanmaya çalışan FETÖ ve DEAŞ gibi kesimlere karşı da Türkiye her zaman diğer ülkelerdeki din kardeşlerimizi uyarmaya çalışıyor.

► **Peki, Balkanlar politikası biraz daha karmaşık mı? Balkanlar'da Müslümanlar'ın çoğu azınlık konumunda. Bu yön-de politika nasıl ilerliyor?**

Balkanlar ortak tarihimiz. Bunu artık yadsımamak lâzım. Bu topraklarda Osmanlı devleti, Türkler yerel halklarla yüzyıllar boyunca yaşadılar. Ve birlikte kalkındılar, birlikte güldüler, eğlendiler. Şimdi herkes kendi sınırları içerisinde yine dostâne bir şekilde yaşıyor. Yaşamaya çalışıyor. Bu tarihî gerçekliği hiçbir zaman unutmamak lâzım. Bunun en büyük emaresi de bu topraklarda yaşayan soydaşlarımız, din kardeşlerimiz. Bunların çoğu yaşadıkları topraklarda çoğunluğun yanında azınlık durumundalar. Bunların haklarının korunması uluslararası hukuk ve ikili ilişkiler çerçevesinde çok önemli. Balkanlar'da bir gerçek var, hemen her ülkenin komşusunda soydaşı yaşıyor. Hatta komşusu olmayan ülkelerde de yaşıyor. Bu bizim için de söz konusu, Bulgaristan için de. Herkes kendi soydaşını iyi ikili ilişkiler temelinde uluslararası hukuka uygun olarak korumaya, onların hak ve hukuklarını desteklemeye çalışıyor. Balkanlar politikamızı, Balkanlar'da barış, istikrar ve refahı geliştirmek çerçevesinde buradaki soydaşlarımızı da birer köprü

olarak destekleyerek ikili ilişkileri her alanda güçlendirmek olarak özetleyebiliriz.

► **Diplomasi yönünde bunları söyledi-niz. Ancak Türkiye'de vatandaşlık üzerine Türklük algısı yaygın halk arasında. T.C. vatandaş iseniz Türksünüz, değilse-niz - Bulgarsınız, Yunansınız, Burda acılı bir mesele var. Burdan giden Türkler Türkiye'de biraz zor Türk oluyorlar.**

Ben bu tespitleri önemsiyorum. Ama aynı zamanda Türkiye'de bunların olmadığından şahsen eminim. Belki şahsî tecrübeler bu yorumları yaptırıyordu.

► **Diplomasi ile halk algısı arasında biraz uçurum var gibi?**

Ona geleceğim şimdi. Benim eşimin ataları bugünkü Bulgaristan topraklarından gelmiş. Ve hiçbir zaman böyle bir söylemi ben ondan duymadım, kendisi de hiçbir zaman böyle bir şey yaşamadı. Yaşanıyorsa eğer, gerçekten bence üzüntü verici bir durum. Bunların tabii ki giderilmesi gerekir. Türk halkı ensar kültüründen gelir. Herkese ihtiyacı olduğunda kapısını, aşını ve gönlünü açmıştır. Bu topraklarda 15 milyon Balkan göçmeni Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı vardır. Son dönemde, Suriye'deki iç savaş nedeniyle dört milyona yakın sığınmacıyı da barındırmaktadır. Bu nedenle, bu somut göstergelerin de vurguladığı üzere, ülkemizde özellikle soydaşlarımızı, sizin söylediğiniz gibi dışlayan veya ötekileştiren bir anlayış yoktur. Varsa, bunlar istisnâ durumlar olabilir. Bunları genellemek gerekir.

► **Bulgaristan'da Türk nasıl olabilir? düşüncesi mevcut.**

Bu çok ilginç bir şey. Gerçekten yani "Bulgaristan'da nasıl Türk olur?" diyorlarsa, bu cahilliktir. Tarih bilmezliktir. Bunlar ancak bazı şahsî söylemler olabilir.

► **Halkın bir "işimizi alıyorlar, okulumuzu alıyorlar" korkusu da var ama...**

82 milyonluk bir ülkede Balkanlar'dan gelen soydaşlarımızın neye tehdit oluşturacağını ben anlamıyorum. Aksine onların varlığı ülkenin

zenginliğini güçlendirir. Halkımızda böyle düşünceler yoktur. Dediğim gibi bu örnekler biraz istisnâ. Tabii, dikkat edilmesinde fayda var.

► **Halk arasında kullanılan bir söz var "aşınaya aşına, bigâneye bigâneyiz". Türkiye'nin karakter yapısı da böyle bir yapı mı?**

Türkler kendini seven, dost olan kişilere, halklara, devletlere her zaman ellerinden ne gelirse veren bir halktır. Ama düşmanlığa düşmanlıkla da yanıt vermeyiz. Bigâneye bigâne olmak şöyle belki yorumlanabilir. Eğer bir kişi hiçbir şekilde ilgi göstermiyorsa size, siz de ona göstereceğiniz ilgiyi o düzeyde tutarsınız. Bu karşılıklı bir şeydir.

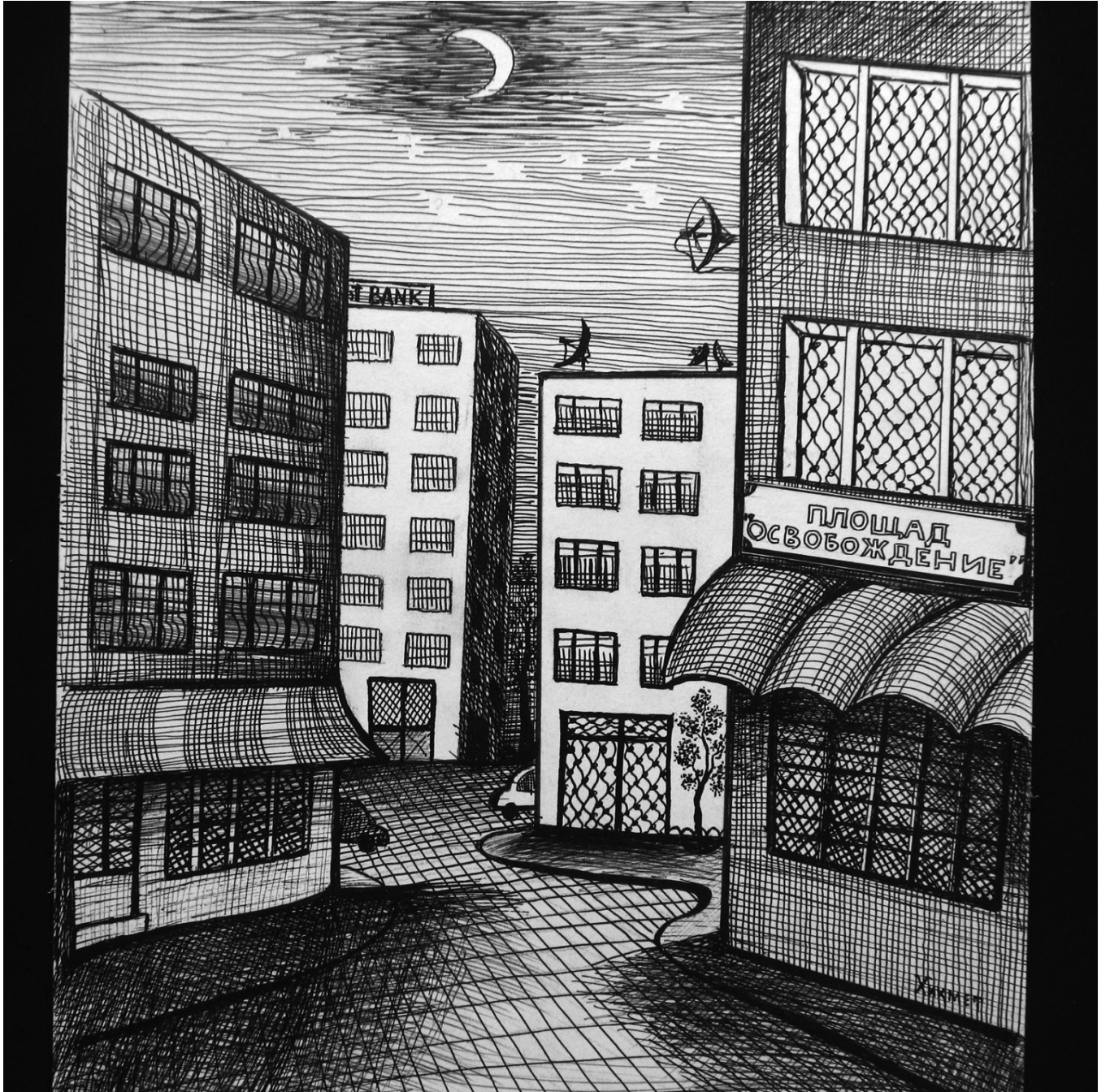
► **Çok teşekkür ederiz, sayın Büyükelçi. Sizin eklemek istediğiniz bir şey var mı?**

Evet, içinde bulunduğumuz günler itibarıyla kısa bir hususu aktarmak istiyorum. Biliyorsunuz, Türkiye "Barış Pınarı Harekâtı" olarak adlandırdığımız, ülkemizin güney sınırında, Fırat nehrinin doğusundaki PKK'nın Suriye'deki kolu olan terör örgütlerine (PYD-YPG) karşı bir terörle mücadele operasyonuna girdi. Bu operasyondan şu anda büyük bir başarı sağlanmış durumda. Bu operasyon ülkemizin toprak bütünlüğü ve ulusal güvenliği içindir. Aynı zamanda da terörden arındırılacak bu bölgelere ülkemizde barınan Suriyeli sığınmacıların gönüllü olarak geri dönüşünü de kolaylaştırmak içindir. Bunu çok çeşitli şekillerde herkese anlatıyoruz. Bu vesileyle Bulgaristan'da yaşayan soydaşlarımıza da bir kez daha bilgi vermek istiyorum. Onlar da Bulgar dostlarına aktarınlar. Bunun arka planında bu vardır. Sonuç itibarı ile Türkiye her zaman dost elini uzatmıştır, fakat terörist unsurları olduğu zaman nasıl DEAŞ ile mücadele ettiyse, bugün de PKK ve onun uzantıları ile mücadele ediyoruz. Amacımız bölgede güvenliği sağlamak, barış ve huzur getirmektir.

Dengesizlik

ARTIK ne İNSAN kaldı...

Ne de onu fenerle ARAYAN KALDI!...

İBLİS'İN BULAŞICI HASTALIĞI

HASET

CEMAL HATİP İLÂHİYATÇI

Allah tarafından Âdem'e verilen bu imtiyazlara haset eden İblis şöyle demişti: **“Ben ondan daha üstünüm. Çünkü beni ateşten yarattın, onu ise çamurdan yarattın.”** (el-A'râf, 7/12). Böylece bâtil bir kıyasla kendini Âdem'den daha hayırlı sayıp büyüklenmişti.

Haset, İslâm ümmeti arasında yayılan ahlâkî hastalıkların en kötülerindendir. Bu hastalık, yapılan birçok çirkin davranış ve hareketin baş kaynağıdır.

Alimlerce haset kelimesi, “nimet verilmiş bir kimseden o nimetin zevalini istemek” diye tarif edilmektedir. Yani haset eden kişi, başkasına Allah tarafından verilmiş olan bir nimeti kıskanıp ondan gitmesi-

ni temennî etmektedir. Haset eden kişinin böyle bir temennîde bulunması ise Müslüman kardeşinden nefret edip sevmemesi anlamına gelir, çünkü gerçekten sevseydi, ona verilen nimetlere sevinir, kıskanmazdı. Nitekim Peygamber Efendimiz (s.a.s.) *“Sizden biri, kendisi için sevdiğini din kardeşi için de sevmedikçe, gerçek îmâna eremez.”* (Buhârî) buyurmuştur.

Bu tehlikeli hastalık insan

kadar kadimdir ve ona bulaşan ilk varlık İblis'tir. Çünkü bilindiği gibi, Allah Teâlâ, hepimizin babası olan Âdem'i topraktan yaratınca ona ruhundan üfleterek bütün mahlûkâtın isimlerini öğretip cennette iskân ettikten sonra meleklerle saygı mahiyetinde ona secde etmelerine emretmişti. Melekler bu emre itaat ederek hemen Âdem'e secde ettiler, lâkin ona verilen nimetlere karşı haset duyguları besleyen İblis, bu emre muhatap olduğu hâlde meleklerle beraber secde etmeyi reddetmişti ve "büyüklük taslayıp kâfirlerden oldu" (el-Bakara, 2/34).

Allah tarafından Âdem'e verilen bu imtiyazlara haset eden İblis şöyle demişti: "Ben ondan daha üstünüm. Çünkü beni ateşten yarattın, onu ise çamurdan yarattın." (el-A'râf, 7/12). Böylece bâtil bir kıyasla kendini Âdem'den daha hayırlı sayıp büyülenmişti. Oysa haset gözüyle değil de hikmetle baksaydı, çamur ve toprağın ateşten daha hayırlı olduğunu anlayacak, her hayır ve bereketin topraktan çıktığını, ateşin ise herşeyi yakıp kül ettiğini görecekti.

Âdem'e karşı güttüğü bu hasetten dolayı Allah Teâlâ tarafından lânetlenip cennetten kovulan İblis, hem bütün lütuflardan mahrum edildi hem de sonsuz olan ahiret hayatını kaybetti. Netice itibarıyla sonsuza kadar kovulmuş şeytan olarak cehenneme mahkûm oldu.

Bu ve buna benzeyen kıssalarda kıskanıp da haset eden kişiler için güzel öğütler var. Ya Âdem, yani insan olup verilen bütün nimetlere şükrederek hem bu dünya hem de ahiret mutluluğunu kazanırlar ya da İblis, yani şeytan olup hem bu dünyada ve hem de ahirette kaybedenlerden olurlar... Allah korusun!

HASETÇİNİN KEM GÖZÜNÜN ŞERRİNDEN ŞİFÂ VER ALLAHIM!

بِسْمِ اللَّهِ أَرْقِيكَ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ
يُؤْذِيكَ مِنْ شَرِّ كُلِّ نَفْسٍ أَوْ عَيْنٍ
حَاسِدٍ اللَّهُ يَشْفِيكَ بِاسْمِ اللَّهِ
أَرْقِيكَ

"Bismillâhi erkîke min külli şey'in yü'zîke, min şerri külli nefsin ev ayni hâsidin. Allâhü yeshfîke, bismillâhi erkîke!"

"Allah'ın ismi ile sana rukye ederim. Sana eziyet veren herşeyin şerrinden, her nefsin yahut haset edenin kem gözünün şerrinden Allah sana şifa versin. Allah'ın ismi ile sana rukye ederim."

İmam Müslim'in *Sahih*'inde rivayet edilen bir hadise göre, Cebrail aleyhisselâm Peygamber Efendimize gelerek "Rahatsız mısın, bir şikâyetin mi var?" diye sormuş. Tasdik mânâsında "Evet" cevabı alınca melek Cebrail, dua mahiyetindeki şu sözleri söylemiştir: "Allah'ın ismi ile sana rukye ederim. Sana eziyet veren herşeyin şerrinden, her nefsin yahut haset edenin kem gözünün şerrinden Allah sana şifa versin! Allah'ın ismi ile sana rukye ederim!"

Bu yaşanan olay ve telaffuz edilen sözler bizlere ders verici mahiyettedir. Zira Cebrail (a.s.) ile Peygamber (s.a.s.) arasında buna benzer diyaloglar başka zaman da yaşanmış, bu şekilde Peygamber Efendimizin şahsında Müslümanlara ders verilmiştir. Abdestin öğretilmesi, namazın tarifi, Ramazan'da mukabele yapma bunlardan sadece bazılarıdır. Kaldı ki, Peygamber Efendimiz rahatsız olduğunda ne yapacağını çok iyi bilirdi, hatta ellerini açtığı zaman Rabbimiz duasını kabul ederdi. Ama Allah böyle murat ederek insanlara bir yol göstermiştir.

Bu olay, her hâlükârda Rabbimize, bir ismi de Şâfi olan Yaraticımıza yönelmemizin ehemmiyetini bildirmektedir. Ayrıca bir kişinin hasta birine Kur'ân-ı Kerim'den ayetler, Allah'ın isimlerini ve güzel sözler içeren dualar okuyarak hastaya üfleme suretiyle dertleri hem veren hem de alan Allah'tan şifa istenmesinin doğru bir davranış olduğu anlaşılmaktadır. Buna dinî literatürde "rukye" denmektedir.

Bu dua, insana eziyet veren birtakım şeylerin, hastalıkların olduğunu bildirdiği gibi, insan nefsinin ve kötü gözle bakan hasetçinin de insana büyük zarar verebileceğini, o yüzden onların şerrini gidermek için Allah'a yönelmek gerektiğini ifade etmektedir.

İYİSİYLE KÖTÜSÜYLE HASET

NAZMIYE ARİFOVA EĞİTİMCİ

İnsan, yaratılışı itibarıyla olumlu ve olumsuz diye nitelendirdiğimiz duygulara sahiptir. Bunların olumluk ve olumsuzluğu, kendisine ve çevresine zararlı veya faydalı nitelikler ve sonuçlar taşımasından kaynaklanmaktadır. İnsandaki olumsuz duygulardan, kötü ahlakî özelliklerden biri haseddir. Bu özellik, insanın taşıdığı veya taşımaya her zaman aday olduğu bir duygudur.

Arapça bir kelime olup dilimize yerleşen “hased” sözcüğü “hsd” kökünden türemiş olup “kıskançlık” demektir. “Hasede” şeklinde fiil olarak kullanılmakta olup “kıskandı” anlamına gelmektedir.

İsim ve fiil olarak haset keli-

mesi Kur’ân-ı Kerim’de hepimizin ezbere bildiği Felâk suresinde geçmektedir. Allah Teâlâ, Peygamberimize ve onun şahsında Müslümanlara şöyle buyuruyor: **“De ki: Ben, ağaran sabahın Rabbine sığınırım, yarattığı şeylerin şerrinden, karanlığı çöktüğü zaman gecenin şerrinden, düğümlere üfleyen büyücülerin şerrinden ve haset ettiği zaman hasetçinin şerrinden.”**

Haset, başkasının elindeki nimet ve imkânın kaybolmasını istemektir. İlâhî taksim neticesinde başkalarına lütfedilen nimete kalben razı gelmemektir. Kalplerde nimet sahiplerine karşı duyulan kıskançlıktır. Elinde, hayatında

imrenilecek herhangi bir nimet veya özellik bulunan herkes hasetçiye göre haset edilmeye adaydır. Her insan da içinde taşıdığı isteklerden dolayı hasetçi olmaya adaydır.

Haset, aynı zamanda kadere isyan sayılabilir. Yeryüzünde ilk isyanın gerekçesi haset veya kıskançlıktır. İblis hasedinden dolayı Adem (aleyhisselam)’a secde yapmadı ve Allah’a karşı geldi. O yüzden hasetten dolayı yapılan her şey, ağır sonuçlara ve cezaya tâbi tutulmaktadır, kayıpları, zararları da çok büyüktür. Bu sebeple haset konusu çok hassas bir konudur. Bu konuda çok uyanık olmalı ve durumu çok iyi kavrayıp bilmeliyiz.

NAMAZ KILARKEN VE HUTBE OKUNURKEN SESLİ “ÂMİN”

Bu dünyadaki insanın ilk gününden kıyamete kadar yanlış yapma ve İslâm'a göre doğru istikametten uzaklaşma sebeplerinden biri olduğunu unutmamalıyız.

Örneğin, imkânlarımdan, işimden, makamımdan, evimden, arabamdan, hatta eşimden daha güzeli olan biriyle ilgili “niye onda var, bende yok” düşüncesine kapılmak ve devamında da “onda olmasın, bu bende olsun” gibi saplantılara girmektir haset. Cazip olan herhangi bir şeyin kıskanılması, bir kadının başka kadınları çekememesi, bir erkeğin başka erkeği çekememesi hasettir. Bu ve benzeri duygular insanları o kadar etkilemektedir ki, bu onlara maruz kalmayan bir insan yoktur, Allah dostları hariç.

Efendimiz Hazreti Muhammed (s.a.s.) bir hadisinde şöyle demektedir: “Her hata ve günahın esası olan şu üç şeyden korunun: Kibirden sakının, çünkü şeytani Adem'e secde etmemeye sevk eden kibirdi. İhtirastan sakının, zira Adem'i cennette ağaçtan yemeye sevk eden hırsı. Hasetten de sakının, çünkü Adem'in iki oğlundan birini, öbürünü katletmeye haset sevk etmiştir.” (İbn Asâkir). Peygamber oğluna bunu yaptıran haset başkalarına neler yaptırır?!

Aslında insandaki kıskanma duygusu fitrî, tabîî bir şekilde var. İnsan kıskanır; ilmi, zenginliği, güzelliği, birinin gücünü, hatta kendi yetiştirdiği talebesini kıskanır, bir yere kadar kıskanabilir ve tamamen yok edilemez, atılamaz bir duygudur, ama disiplin altına alınabilir, kontrol edilebilir bir hastalıktır haset. Bir insanın iyi bir Müslüman olması haset duygusunun kaybolduğu mânâsına gelmez, ama Müslüman takvasıyla, Allah'a inancı ve bağlılığıyla hasedi disipline edebilir, hatta onu olumlu sonuçlar doğurabilecek bir hâle getirebilir. Buna İslâmî literatürde “olumlu haset” anlamında gıpta adını vermekteyiz. Nitekim Hazreti Muhammed (s.a.s.) bir hadisinde şöyle demektedir: “Şu iki kişi dışında hiç kimseye gıpta etmek caiz değildir: Biri Allah'ın kendisine verdiği hikmetle hükmeden ve bunu başkasına da öğreten hikmet sahibi kimse. Diğeri de Allah'ın kendisine verdiği malî hak yolda sarf eden zengin kimse.” (Buhârî, Müslim).

Bu hususta bazı uzmanlar da kıskançlık veya haset duygularının temelinde kişiyi kendi kendini geliştirme noktasında tetikleyici yanlarının bulunduğunu savunmaktadırlar.

Burada önemli olan noktalardan biri de kıskançlık, haset ve imrenme duyguları arasındaki ayrımın net bir şekilde ortaya konamamış, kavramların sıklıkla birbirilerinin yerine kullanılıyor olması eğilimidir. Bundan dolayı bize yol gösteren ayet ve hadislere bakmalıyız, onların bize çizdiği sınırlara göre konuları ele alıp ibret verici öğütleri doğrultusunda amel etmeye gayret etmeliyiz. Zira Müslümanın safi bellidir, şerefi önemlidir, hayır hedefidir, anlı ak ve yüzü paktır, çünkü rehberimiz Kur'an, örneğimiz de Hazreti Muhammed (s.a.s.)'in sünnetidir.

Peygamber Efendimiz, namazda Fatiha suresinin okunması ve bittikten sonra “âmin” denmesini şu sözleriyle emretmiştir. “İmam, Fatiha'yı tamamlayıp âmin dedikten sonra siz de 'âmin' deyin. Kimin bu sırada “âmin” demesi melekların o anda “âmin” deyişi ile aynı ana rastlarsa, geçmiş günahları affolunur.” (Müslim, Ebû Dâvûd, Tirmizî). Buna göre namazda Fatiha'dan sonra “âmin” demek sünnettir.

Ancak “âmin” demenin sesli mi yoksa sessizce mi olması hususunda farklı mezhepler arasında görüş birliği yoktur. Mensup olduğumuz Hanefî mezhebine ve Mâlikilere göre, dua surelerinden olan Fatiha'nın sonunda “amin” kelimesinin gizli söylenmesi sünnettir.

Bu konuda imam, cemaat ve yalnız başına kılan erkekler veya kadınlar arasında herhangi bir fark yoktur. Yine kıraatin gizli veya açıktan yapılması arasında da bir fark yoktur. Her durumda gizli söylemek sünnettir.

Cuma günü hatibin dikkatle dinlenmesini, “hatip minbere çıktığı andan namaz bitinceye kadar” bir bütün olarak değerlendiren Hanefî âlimler, namazda haram olan her şeyin hutbede de haram olduğunu esas alarak; cemaatin konuşmayıp susması, selâm alıp vermemesi, nafil namaz kılınmaması gerektiğini, ancak hutbede dua edilirse veya Hazreti Peygamber (s.a.s.)'in ismi zikredilirse gizlice salâtü selam okunabileceğini ve hatibin duasına yine gizlice kendi işitebileceği bir sesle ‘âmin’ denebileceğini söylemektedirler. (Hediyetü'l-Alâiye).

ATEŞİN ODUNU YEDİĞİ GİBİ...

DOÇ. DR. MUSTAFA CANLI YÜKSEK İSLÂM ENSTİTÜSÜ

Ebû Hüreyre'den rivâyet edildiğine göre, Hazreti Peygamber (s.a.s.) şöyle buyurmuştur: "Hasetten sakının. Çünkü ateşin odunu yakıp tükettiği gibi haset de iyi amelleri yakar bitirir." (Ebû Davûd, Edeb, 22)

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ
النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
وَسَلَّمَ قَالَ:
«إِيَّاكُمْ وَالْحَسَدَ؛ فَإِنَّ
الْحَسَدَ يَأْكُلُ الْحَسَنَاتِ كَمَا
تَأْكُلُ النَّارُ الْحَطَبَ»

Müslüman fertler olarak temel vazifelerimizden biri, güzel ahlâk esaslarıyla donanmak, mümkün mertebe kötü ahlâktan uzak durmaya çalışmaktır. İnsanın mürûetini de zedeleyen bu kötü ahlâklardan biri hasettir.

Haset, bir kimsenin sahip olduğu mevki, şan, şöhret, sıhhat gibi mânevî nimetleri veya mal, mülk gibi maddî nimetleri çekememek, bunlardan rahatsız olmak ve o kişinin elinden bütün bunların gitmesini istemektir.

Haset, *yaratılıştan itibaren insanın içinde var olan bir zafiyet, bir mânevî hastalıktır*. Nitekim ilk haset hastalığına duçar olan Kâbil, kardeşi Hâbil'e karşı haset duygularına hâkim olamamış ve kardeş kâtili olmuştu. Haset, mânevî olarak insanın kalbini öldürebileceği gibi, bazen de bedenen insanın ölümüne sebep olabilmektedir.

Aslında *işlenen ilk günah, haset günahıdır*. Zira malûm olduğu üzere İblis, Hazreti Âdem'in kendinden üstün görülmesine haset etmiş, türlü

tuzaklar kurarak onun cennetten çıkartılmasına sebep olmuştur.

İşte ilk işlenen bu haset günahları sebebiyle Allah Rasûlü (s.a.s.), "Önceki ümmetlerin hastalıklarından olan haset ve kin size de bulaştı." (Tirmizî) diyerek Müslümanları uyarmıştır.

Sevgili Peygamberimizin hakkında uyarılarda bulunduğu haset öyle kötü bir ahlâktır ki, serlevhâ hadisimizde de zikredildiği gibi, *ateşin odunu yakıp bitirdiği gibi iyilikleri yakıp bitirir*.

Hâlbuki şu üç günlük fânî dünya hayatında haset edilecek bir durum olmadığı çok açıktır. Zira Allah Teâlâ; gerek mal, mülk; gerekse şan, şöhrat ve beden olarak insanları farklı farklı yaratmıştır. Hâliyle bu nimetler kimine az, kimine de çok takdir edilmiştir. *Bunun da imtihanın bir parçası olduğu unutulmamalıdır.*

Bu bakımdan Müslüman, hasetten uzak, nezih bir hayat yaşamaya gayret göstermelidir. Zira böyle bir hayat yaşayan mümin *cennetle müjdelenmiştir*. Şöyle ki; bir gün Peygamber Efendimiz ashâbıyla birlikte oturuyorken bir ara durup *“Şimdi yanınıza cennetlik bir adam geliyor.”* buyurdu. Daha sonra iki gün peşpeşe aynı şahıs için aynı cümleleri sarf edince bu olaya şahit olan Hazreti Abdullah b. Amr, hangi ameli sebebiyle övgüye mazhar olduğunu anlamak amacıyla Sevgili Peygamberimizin cennetlik olduğunu söylediği zâtın peşine düştü. İbn Amr Hazretleri, bu kişinin fazla ibadet eden bir kişi olmadığını fark ettiğinde ona şöyle dedi: “Hazreti Peygamber üç kere ‘cennetlik bir adam geliyor’ dedi, üçünde de sen çıktın geldin. Ancak görüyorum ki, sen çok da fazla bir şey yapmıyorsun. Seni Hazreti Peygamberin söylediği bu dereceye ulaştırın şey nedir?” Sahâbî, sakın bir şekilde *“Sadece gördüklerin.”* demekle yetindi. Aradığı cevabı bulamayan İbn Amr (r.a.) oradan ayrıldı. Fakat sonra ensardan olduğu zikredilen sahâbî, çok uzaklaşmadan onu çağırdı ve şöyle dedi: *“Ancak bir şey daha var. Ben kalbimde hiçbir Müslümana karşı kin, nefret ve samimiyezsizlik bulundurmam ve Allah’ın kendisine ihsanda bulduklarından dolayı hiç kimseye haset etmem.”* Bunun üzerine Hz. Abdullah b. Amr şöyle dedi: *“İşte seni yücelten bu! Bizim yapamadığımız da bu!”* (İbn Hanbel).

Görüldüğü gibi, *hasetten uzak durmak insanı yüceltiyor*. Buna benzer bir şekilde hasetten uzak yaşamak, kişiyi gıpta edilen biri konumuna yükseltir. Zira Fahr-i Kâinât Efendimiz şöyle buyurmuştur: *“Ancak iki kişiye gıpta edilir. Bunlar, Allah’ın kendisine verdiği malı hak yolunda harcayan kimse ile Allah’ın kendisine verdiği ilim ve hikmete göre karar veren ve onu başkalarına öğreten kimsedir.”* (Buhârî).

Haset ile îmân arasında bir bağ vardır. Mümin, îmânı gereği mümin kardeşine karşı haset etmez. Zira bir hadis-i şerifte de ifadesini bulduğu gibi, *“Bir insanın kalbinde îmân ile haset bir arada bulunmaz.”* (Nesâî).

İnsanda haset düşüncesini tetikleyen hususlardan biri, dünya hayatına ait maddî veya manevî nimetlere sahip olma düşüncesi, özellikle *“onda var da bende niye yok”* diyerek bunların sadece kendinde olmasını istemesi, bu kaygıyı taşımasıdır.

Hâlbuki, *“Kimin kaygısı ahiret olursa, Allah onun kalbini zengin kılar; iki yakasını bir araya getirir ve dünya nimetleri onun ayağına gelir. Kimin de kaygısı dünya olursa, Allah onun fakirliğini iki gözü arasına koyar (fakirlik endişesinden kurtulamaz) ve onun iki yakasını bir araya getirmez; dünya nimetlerinden ancak nasibi kadarına erişir.”* (Tirmizî).

Hakikatte haset gibi kötü ahlâklar, karşı tarafa değil bizâtihi kişinin kendisine zarar verir. Haset eden kişi, tabir câizse, hasedinden çatlar. Haset, sadece kişiyi içten içe kemirip zarar vermez, cemiyet üzerinde de tahribât oluşturur: Cemiyette var olan birlik ve beraberlik, kardeşlik, dayanışma, yardımlaşma, fedakârlık, cömertlik gibi güzel duyguları zedeler.

Mümin, potansiyel olarak kalbinde var olan haset düşüncesinden

siyrlmak için *kanaat, şükür, tevekkül* ve *teslimiyet* ahlâkına bürünmeli, *“Haset duygusuna kapıldığın zaman Allah’a istiğfârda bulun.”* (Taberânî) nebevî fermânına uyarak istiğfârı dinden düşürmemelidir.

İçimizdeki haset düşüncesini izâle etmek için kendimizden yukarı olanlara değil de aşağı olanlara bakmalıyız. Zira Sevgili Peygamberimiz bizlere şöyle seslenmektedir: *“Şâyet biriniz, malî imkânlar bakımından ve bedenen kendisinden daha iyi durumda olanlara imrenip bakacak olursa, kendisinden daha kötü durumda olanlara da baksın!”* (Müslim).

Bir gün ashâb-ı kirâm Peygamber Efendimize; *“Yâ Rasûlallah! Temiz kalpli olan kimdir?”* diye sormuş, Efendimiz de şöyle cevap vermiştir: *“O, kalbinde asla günah, taşkımlık, nefret, samimiyezsizlik ve haset olmayan takvâ sahibi, tertemiz insandır.”* (İbn Mâce).

Velhâsıl haset, manevî bir hastalıktır. Onun için iyiliklerimizi tüketen, bizi cennetten mahrûm bırakan, manevî olarak kalplerimizi kirleten, kısacası fert ve cemiyet olarak içten içe bizi eriten haset illetinden siyrlmalı, *kanaat, şükür, teslimiyet* ahlâkını kuşanmalıyız.

Ve Sevgili Peygamberimizin şu sözlerine hep beraber kulak verelimiz:

“Birbirinize kin beslemeyin, birbirinize haset etmeyin, birbirinize sırt çevirmeyin. Ey Allah’ın kulları kardeşler olun!” (Buhârî).

Rabbimiz, bizlere güzel ahlâk lütsetsin!

Rabbimiz, haset etmekten, haset düşüncesinden cümlemizi muhafaza buyursun!

Haset ettiği zaman hasetçinin kötülüğünden hepimizi muhafaza eylesin! Âmin...

Главен редакторъ:
М. ФИКРИ Х. ХЮСЕИНОВЪ

РЕДАКЦИЯ
В-къ „МЕДЕНИЕТЪ“
Бул. Мария Луиза № 27 — СОФИЯ
Тел. № 2-38-57

1142 гр. Кърджали, Мюфтийството
Сеидъ Хилми, шериятски секретаръ

Sofia — Bulgaria
Bul. Maria Louiza № 27 — SOFIA
Telefon № 2-38-57

1 бр. 2 лв.

اول رسول مجتبیٰ مہ رحمة للعالمین • بندہ مدفوندر دہیو افلاکہ فخر ایلم زمین
تاریخ تأسیسی ۱۹ آغستوس سنہ ۱۹۳۳

باش محرری : محمد فکری

ادارہ خانہ : صوفیہ ماریالوٹیزا نومبر ۲۷

تلفون نومروسی : ۲-۳۸-۵۷

آبونہ شرائطی :

بولغارستان ایچون : سنہ لکی ۱۰۰ لہوا

خارج ایچون : ۴۰ فرانسیز فرانسی در

اختطار : غزتہ و جمعیتہ عائد مختارات ایلمہ

بارا ارسالاتی یالکنز جمعیت نامنہ یاپیلیر

درج ایدیلمہ یازیلیر اعادہ اولونماز

اعلان ایچون ساتیمترو مربعی ۲ لہوا در

نسخہ سی : ۲ لہوا

سنہ : ۵

دین اسلام مدافعلمری جمعیتی ناشر افکاری اولوب شیمدبلک ہفتہ دہ بر دفعہ چیقار دینی • علمی و اجتماعی غزتہ در

Год. V.

Органъ на Д-вото на Защитниците на Мюсюлманската Религия въ България

MEHMED FIKRİ (1908-1941)

HER MÜSLÜMAN DİNİNİ MÜDÂFAAYA MEMÛRDUR

Dîn, yalnız hacıların, hocaların değil hepimizindir. Binâen aleyh; tehlikeye düştüğümüz dakîkâda imdâdına koşmak da hepimizin üzerine borçtur!

Bir memleket tasavvur ediniz ki üzerine düşman saldırıyor. Fakat, yurdun asıl sâhibi olan millet hiç aldırılmıyor. Vatan müdâfaasına koşacağı yerde keyfine bakıyor. Şurada burada, bazı vatanperverler “Vatan tehlikede... Düşman geliyor... Cepheye koşalım!” diye haykırıyor. Fakat, vatan sevgisinden mahrum kalmış halk kitleleri “Zâbitlerimiz var ya... Mâdem ki vatan tehlikededir, niçin duruyorlar?.. Gidip kurtarsınlar!” yaygaralarıyla mukâbele ediyor. Dâhilde vaziyet bundan ibâret olunca, hâricten saldıran düşman ne kadar zayıf ve tedâriksiz olursa olsun, o memleketin düşman eline düşeceğinde ve vatan müdâfaasına hep birden koşmayıp da tecâvüze uğrayan vatan sanki yalnız zâbitlerin vatani imiş gibi müdâfaa vazife-

sini yalnız zâbitlere bırakan milletin de vatansız kalacağında hiç şüpheleniz yoktur değil mi?.

Pek âlâ... Bir de dîn tasavvur ediniz ki dînsizlik dâimâ üzerine saldırıyor.. Fakat, o dîni tutanlar hiç de aldırılmıyor. Zevk ü sefâlarında devâm ediyor. Tecâvüze uğrayan dînin başında uçuşan musîbetlere ve üzerinde dolaşan felâketlere bakıp bakıp da âdetâ keyifleniyor, neşeleniyor. Beri tarafta dînin mârûz kaldığı tehlikeyi gören ve îmânı kükreyen bazı dîndârlar “Dîn tehlikededir. Dînsizlik kudurmuşçasına saldırıyor.. Müdâfaaya koşalım!” diye yanık yanık haykırıyor. Fakat öte tarafta gaflet içinde yüzen halk sürüleri “Dîn adamlarımız var ya... Mâdem ki dîn tehlikededir, niçin

duruyorlar?. Derhâl imdâda koşup dîni kurtarsınlar!” diye bağrışıyorlar. Dînleri hüçûma mârûz kaldığı zamânlar böyle âdi dedikodularla meşgûl olan cemâat ve milletlerin dînlerini kaybedeceklerinde ve dînsizlik âteşleri içinde yanıp kavrularak mahvolacaklarında şüphemiz mi vardır?

Şüphemiz yok da neden dîninizi dînsizliğin hüçûm ve taarruzlarına uğradıkça müdâfaasına hep birden kıyâm edeceğiniz yerde müdâfaayı yalnız hocaların üzerine bırakıyorsunuz?.. Bilmiyor musunuz ki her Müslüman, dinini, müdâfaaya memûrdur. Bilmiyor musunuz ki din yalnız hacıların, hocaların değil hepimizindir. Binâen aleyh; tehlikeye düştüğümüz dakîkâda imdâdına

koşmak da yine hepimiz üzerine borçtur!

Sâde bugün değil Peygamber zamânında da dîn her dakika dînsizlerin hücûmuna uğruyordu. Fakat; Müslümanlar, vaktiyle Yahûdîlerin Mûsâ aleyhisselâma, şimdiki Müslümanların da ulemâya dediği gibi, Hazreti Peygambere “Sen Allah’ınla berâber git de dînini kurtar!” dememişlerdi, bilakis belleri bükülmüş ak sakallı ihtiyârlardan on üç yaşındaki çocuklara varıncaya kadar umûm Müslümanlar, dîn hücûma uğradığı zaman müdâfaa meydânına koşmuş ve o dinç îmânli ihtiyârlar kükremiş arslanlar gibi kudurmuş düşman dilâverleri üzerine saldırmış ve şahlanmış celâdetleriyle ölümlü korkutmuşlardı. Acabâ, dîn hücûma uğradığı zamân onlar da bugünün müslümanlıkları “Hocalar kurtarsın” dediği gibi “Peygamber kurtarsın!” deyip keyiflerine bakmış olsaydılar yeryüzünde Müslümanlık dikiş tutturabilir miydi? Şüphesiz, tutturamazdı ve bu dîn geldiği gün nezd-i ilâhiye dönerdi. Bereket versin ki öyle olmadı. Çünkü, o günün Müslümanları başlarında Peygamber olduğu hâlde dinlerini her tecâvüze karşı büyük bir gayretle müdâfaa ettiler, dîn uğrunda her zahmete katlandılar, her meşakkate göğüs gerdiler, canlarını mallarını verdiler... Fakat, o bir avuç Müslüman dünyâya bugün yüzlerle milyon sâliki bulunan İslâmiyet’i bıraktılar. Eğer, biz de bu dînin müdâfaasında onlar gibi fedâkârlık ve gayret gösterirsek bu dîn yaşar ve pâyidâr olur. Fakat, dîn hücûma ve taarruza uğradığı zamânlar müdâfaasını dört beş hocaya bırakır da geri kalanlarımız seyircilik ederse o zamân çok yakın bir âtîde ne Müslüman kalır, ne de Müslümanlık!..

Rabbenâ iftah beyneâ ve beyne kavminâ bi’l-hakkı ve ente hayrül-fâtihîn.*

Medeniyet, 3 Mayıs 1938, sayı 154, sayfa 1

Lügatçe:

Âtî – gelecek	tarafı
Celâdet – yüreklilik, yiğitlik, cesaret	Pâyidâr – kalıcı, devamlı
Meşakkat – zorluk, sıkıntı	Sâlik – mensup
Müdâfaa – savunma	Taarruz – saldırı
Nezd-i ilâhî – Allah’ın katı,	Tecâvüz – saldırma, haddi aşma

* “Ey rabbimiz! Kavmimizle bizim aramızda adaletli hükümünü ver. Sen hüküm verenlerin en hayırlısısın.”

Göz değmesine karşı nazar boncuğu takmak caiz midir?

Nazarın mahiyeti ve keyfiyeti kesin olarak bilinmemekle beraber, bazı kimselerin bakışlarıyla olumsuz etkiler meydana getirebildikleri dinen de kabul edilmektedir. Bir hadis-i şerifte, “Nazardan Allah’a sığının, çünkü nazar (göz değmesi) haktır.” (İbn Mâce) buyrulmaktadır. Rasûlüllah (s.a.s.)’in nazar değmesine karşı Âyete’l-Kürsî ile İhlâs ve Muavvizeteyn (Felâk ve Nâs) sûrelerini okuduğu; ashabına da bunları okumalarını tavsiye ettiği; bunlardan kurtulmak için ayrıca doğrudan Allah Teâlâ’ya yakardığı rivayet edilmektedir (Buhârî, Tirmizî, İbn Mâce; Kamil Miras, Tecrid Tercemesi, XII, 90).

Nazar konusunda Hazreti Peygamberin tavsiyelerini uyguladıktan sonra sonucu yüce Allah’tan beklemek İslâm inancının gereğidir. Dinimizde nihâî etkiyi Allah’tan başkasına atfeden tutum, davranış ve inanışlar yasaklanmıştır. Bu sebeple nazar boncuğu ve benzeri şeylerin, bunlardan medet ummak amacıyla boyuna veya herhangi bir yere takılması caiz değildir. Bu tür davranışlarda bulunanlar hakkında Rasûlüllah (s.a.s.), “Kim nazarlık takarsa Allah onun işini tamamen erdirmesin.” (Ahmed b. Hanbel) buyurmuştur. Diğer bir hadiste ise nazarlık takan ve nazarlığa koruyucu etki atfeden kimsenin Allah’a ortak koşmuş olacağı ifade edilmiştir (Ahmed b. Hanbel). Nazardan korunmak için böyle hurafeleri terk edip Hazreti Peygamberin öğrettiği duaları yapmak gerekir. Bu çerçevede Felâk ve Nâs sureleri yanında Hazreti Peygamberin torunlarına yaptığı şu dua da okunmalıdır: “Her türlü şeytan ve zehirli haşerattan ve bütün kem gözlerden Allah’ın eksiksiz kelimelerine sığınırım.” (Buhârî, İbn Mâce).

KÖSTENDİL TEKKELERİ

XIX. YÜZYILDA GELİR VE GİDERLERİ

BASRI ZİLABİD ÇALIŞKAN
İLMİ ARAŞTIRMALAR MERKEZİ (İLAM)

Balkan şehirleri arasında adını özellikle yetiştirdiği sûfilerle duyuran Köstendil, XIX. yüzyıla gelindiğinde on altı cami ile aynı sayıda tekkeye sahiptir. Kaynaklar ve araştırmaların bize verdiği bilgilere göre, Bulgaristan şehirleri arasında manevî hayatın en yoğun olarak yaşandığı yerlerden biri olmuştur. Nitekim barındırdığı tekke sayısı bakımından Sofya ve Filibe'den hemen sonra Şumnu ile başa baş gelmesi bunun açık bir göstergesidir.

Bu çalışma, İstanbul'da Osmanlı Arşivi'nde bulunan 1849-1853 yılları arasına ait "Niş Eyaletinin Köstendil Şehrindeki Câmî, Mes-cit, Tekke ve Bilocümle Vakıfların Muhasebe Kayıtları" başlıklı defter temel alınarak yapılmıştır.

XIX. yüzyıl yarısında Köstendil'de evkafı bulunan tekkeler şunlardı:

1. Şeyh Süleyman Efendi Tekkesi (Nakşibendiye),
2. Şeyh Müderris Mustafa Bedreddin Tekkesi (Halvetiye Ramazaniye),
3. Nalbur Ahmed Efendi Zâviyesi,
4. Abdülbâkî Ağa Tekkesi,
5. Şeyh Saîd Baba Tekkesi (Nakşibendiye),
6. İmaret Tekkesi,
7. Sadiye Tekkesi ve
8. Şeyh Ali Baba Tekkesi (Halvetiye Ramazaniye).

Ele aldığımız belgenin incelenmesi neticesinde ortaya çıkan sonuçları şöyle özetlemek mümkündür:

1. Tekkeler nezdinde para vakıflarının oldukça yaygın olduğu görülür. Nalbur Ahmed Efendi Zâviyesinin vakfı hariç diğer bütün tekkelerin vakıfları para vakfidir;

2. Ekonomik olarak en güçlü olanı Halvetî Şeyh Müderris Mustafa Bedreddin Tekkesidir. Yaklaşık 23 bin kuruş vakfedilen para miktarı ve yıllık 6 bin kuruş gelire sahiptir. Onu Nakşî Süleyman Şeyhî Efendi Tekkesinin takip ettiği görülmektedir.

3. Para vakıflarından elde edilen yıllık gelir (nemâ) %5 ile % 6,6 arasında değişmektedir. Ortalama %5,86 olarak tespit edilmiştir.

4. Tekkeler, vakıflardan olan gelirlerini temelde üç ana kalem için harcamışlardır:

- Hatm-i şerif, tevhid-i şerif, mübarek gecelerde Yâsin-i şerif ve Mevlid-i Nebî okutmak gibi mahza dînî içerikli giderler (ortalama %65);

- Şeyh, mütevellî, türbedâr ve hâfız-ı kütüp (kütüphaneci) maaşları (ortalama %27,70);

- Isınma (odun-kömür), aydınlatma (zeytin yağı) ve bina tamiratları (ortalama %27,40).

1868 yılı Tuna Vilâyeti Salnâmesi'nde Köstendil'de 16 tekkenin varlığından söz edildiğine göre, diğer sekiz tekkenin evkafı olmadığı için bu vakıf muhasebe kayıtlarına dâhil olmadığı anlaşılmaktadır. Bunlardan birisi de Şeyh Ahmed Efendi'nin Köstendil'de Murad Çelebi Camisi yanında inşa ettiği Rifaiye Zâviyesidir. 1267/1851 tarihli bir arzuhâlden de anlaşıldığı üzere bu zâviyenin herhangi bir vakfı ve geliri bulunmamaktadır. 1889 yılında Zeynel Bey konağı ile birlikte cami ve zaviye yıkılarak yerine görkemli bir pedagoji okulu inşa edilmiştir.

Yine 1266/1850 tarihli bir arşiv belgesi, "tarikât-ı aliye-i Nakşibendiyeden Köstendilli Şeyh Ahmed

Efendi'nin dūçâr-ı muzâyaka olduğundan" kendisine bir miktar maaşın tahsis edilmesinden söz etmektedir. Bu durum Köstendil'de ikinci bir Nakşibendiye tekkesinin varlığına karine teşkil etmektedir.

Tekke gelir ve giderlerine örnek olması bakımından birkaç tekkeyi dikkatlerinize sunmak istiyorum:

SÜLEYMAN ŞEYHİ EFENDİ TEKKESİ

Bu tekkeye vakfedilen nakit miktarı 22.817 kuruş 25 para'dır. 1850-1852 yılları arasında nemâdan ve bazı dükkân kiralardan kaynaklanan yıllık geliri 4.062 kuruş 13 para, yıllık gideri de 3.233 kuruştur. 829 kuruş bakıyesi mütevellî zimmetindedir. Gider kalemleri şunlardır: Tevhid-i şerifler, Mevlid-i Nebî, türbedâr maaşı, hatm-i şerif, ısınma için odun ve kömür, aydınlatma için zeytin yağı, hâfiz-ı kütüp maaşı, mütevellî, tekke tamiratı, dükkan tamiratı ve muhasip ücretidir.

ŞEYH MÜDERRİS MUSTAFA BEDREDDİN TEKKESİ

Esasen Halvetî tarikatından olan Müderris Mustafa Bedreddin'in Süleyman Şeyhî ile devamlı münasebetleri bulunmaktadır. Hatta Şeyhî Efendi, onu kendi halifeleri arasında saymıştır. Müderris Mustafa Efendi'nin daha çok zahiri ilimlerde öne çıktığı, 1198/1789 yılında 80 yaşında iken vefat ettiği ve Şeyhî'den oldukça yaşlı olduğu görülmektedir.

Müderris Mustafa Bedreddin Efendi, Ramazaniye tarikatından Lofçalı Fâzıl Ali Rûmî'nin oğlu Fâzılzâde Abdullah Efendinin halifesi Şeyh Muhammed Şakir Dupniçevî'nin halifelerindendir. Mustafa Efendinin Köstendil'deki tekkesinde Bulgaristan ve Makedonya'dan birçok müridi bulunmaktadır. Halvetiye'nin Ramazaniye kolunun bölgede yayılmasında önemli hizmetleri olmuştur.

Bu tekkeye vakfedilen para miktarı 29.985 kuruştur. Yine aynı döneme ait (1850-1852) yıllık geliri 6.010 kuruştur. Giderleri de de aynı olup bakıye sıfır olarak kayıtlara geçmiştir.

Müderris Mustafa Efendi Tekkesi yanında cami ve medresenin bulunması gider kalemlerine buralarda görev yapan imam, hatip, müezzin ve kayyım ile muallim-i sibyanın

(ilkokul öğretmeni) da doğal olarak eklenmesini gerekli kılmıştır. Diğer kalemler az önce zikredilenlerle neredeyse aynıdır.

ŞEYH ALİ BABA TEKKESİ

Bu tekke, Bulgar kaynaklarında Müderris Baba Camisi ile birlikte anılmakta ve Şarenoto Tekke (Alaca Tekke) olarak da adlandırılmaktadır. 1889 yılında İçişleri Bakanlığı Kararnamesi ile daha önce yıkılmış olan bu tekke arsası ücretsiz olarak Askeri Kulüp inşası için Belediye Meclisine tahsis edilmiştir. Bugün, Demokrasi Sokağı No 32'de bulunmaktadır.

Bu tekkenin özelliği ise üç pîrin

mürşidi Köstendilli Ali Alâeddin Efendinin dergâhı olmasıdır. Üç pirden maksat Cerrâhiye'nin pîri Nûreddin Cerrahî, Raûfiye'nin pîri Ahmed Raûfî ve Sinobiye'nin pîri Seyyid Mustafa Sinobî'dir.

Ali Alâeddin Efendi 1053/1643'te Köstendil'de doğmuş, ilk tahsilini doğduğu şehirde tamamladıktan sonra Lofça'ya gitmiş, orada Lofçalı Fâzıl Ali Efendiye intisap ederek tarikata girmiş

ve irşada icazet almıştır. İstanbul'a giderek Hacı Evhad Tekkesinde postnişin olmuştur. Ardından padişah fermanı ile Köstendil Müftüsü tayin edilmiş, aynı zamanda kendi adına inşa edilen tekkede şeyhlik etmiştir. Daha sonra ikinci defa İstanbul'a giderek Selâmi Ali Efendi Tekkesi şeyhliğine getirilmiştir. Burada yaklaşık on yıl kadar irşat vazifesinden sonra 1730 senesinde vefat etmiştir.

Bu tekkeye vakfedilen para miktarı: 11.750 kuruştur. Nemâdan olan yıllık geliri 1.762 kuruş, kelime-i tevhid, hatm-i şerif, Mevlid-i Nebî ve aşûre, zeytinyağı, meşihat ve muhasebe için harcanmıştır.

HALİL AĞANIN KARINABAT'TA YAPTIRDIĞI KARA CAMİ

Klasik dönem Osmanlı tarihlerinden *Solakzâde Tarîhi*, Sultan Murad Hüdavendigâr öncülüğündeki kuvvetlerin 769/1368 yılı ilkbaharında Aydos kalesini teslim aldıktan sonra Karın-ovası'na yönelip orasını da kontrol altına aldığını bildirmektedir. Karın-ovası'nda Osmanlılar tarafından hisar altında kurulan yerleşim yeri Anadolu'dan gelen Türklerle iskân edilmiştir. Gelişip kasaba, nâhiye ve kaza merkezi olan bu yer Kaiñnâbâd adını almış ve civarı önemli bir tarım, hayvancılık ve ticaret merkezi hâline gelmiştir.

1530 yılına ait **Rumeli Muhasebe Defteri** kayıtlarına göre, kasabada 8 mahallede 1000 civarında Müslümanın yaşadığı tespit edilmiştir. Bu mahallelerde görev yapan hatip ve imamlardan 7 cami ve mescidin bulunduğu anlaşılıyor. Cami-i Cedid mahallesinde bulunan mabedin Cuma camisi olduğu, mescitlerin ise Tepeköy, Ovacıklı, Şehir, Karasulu, Hacı Hızır ve Çerkesli mahallerinde bulunduğu görülüyor. Bu bilgileri, Musa Sezer tarafından sunulan avarız defterleri verileriyle kıyasladığımızda belirli bir dönem sonra Cami-i Cedid ve Şehir mahallelerinin Cami-i Kebir ve Cami-i Sagir mahalleleri olarak adlandırıldıklarını tahmin etmekteyiz.

Osmanlı idaresinde iken nüfusu 5 bini geçen Karınabat'ın bu yedi camisi ile ilgili elimizde pek fazla malûmât yok. Ancak bazı vakfiyelerde şu isimler geçmektedir: Cami-i Sagir (Hundi Hatun), Cami-i Kebir, Cami-i Cedid, Rakkas Sinan Bey ve Çavuşzâde Mehmed Bey camileri, Alaca Mescid, Karasulu Mahallesi Mescidi, Hacı Hızır mahallesinde Takyeci Mescidi ve Namazgâh. Takyeci Mescidi zamanla harap olduğu için yıkılıp yerine Hacı Ahmed Ağa tarafından yeni bir Cuma camisi yapılmıştır. Bunlara ilâveten E. H. Ayverdi, Hacı Baba ve Tepe Mahalle mescitleri, Halil Ağa, Ovacıklar Mahallesi, Seyyid Hasan ve Tekye camilerini bildirmiştir. Anlaşıldığına göre, bu cami ve mescitlerin bazıları birkaç isimle anıldığı için sayı kabarık gözükmektedir. Nitekim Osmanlı'nın son dönemlerine ait veriler içeren *Edirne Vilâyeti Sâlnâmesi* 1877 yılında kasabada 4 caminin varlığını haber vermektedir. Zamanla kasabaya Hristiyan ve Yahudilerin yerleşmesi sebebiyle birer de kilise ve havra yapılmıştır.

1877 yılında patlak veren Rus-Türk Harbinden sonra hicret sebebiyle Türklerin sayısı çok az kalmıştır. 1936 yılında kasabaya uğrayan gazeteci Mehmed Celil, 30-40 hane Türk kaldığını ve bunların 2-3'ü dışındakilerin yoksul olduğunu, vakıf olarak Rakkas Sinan Bey Hamamı ve birkaç dükkânın kaldığını bildirmiştir. Zira Bulgaristan devletinin izlediği yıkıcı politikalar sebebiyle Müslümanların ardından camileri de birer birer yıkılmaya başlanmıştır. M. Kieffe göre, Ak Cami olarak da bilinen Rakkas Sinan Bey Camisi 1910 yılı civarında yıkılmıştır. Böylece Türklerin kurup imar ettiği ve geliştirdiği kasabada sadece Kara Cami olarak adlandırılan Halil Ağa Camisi kalmıştır.

Caminin son cemaat mahallinden harime giriş kapısı

üzerinde yer alan ve şair Hıfzı tarafından kaleme alınan beş beyitli tamir kitabesinden anlaşıldığına göre, bu caminin yerinde önceden başka bir cami varmış ve zamanla harap olduğu için Dergâh-ı Âli Kapıcıbaşılarından (ser-bevvâbin) Halil Ağa onu temelden yıktırıp 1241/1825-26 yılında yeniden yaptırmıştır. *Sicill-i Osmânî*'ye göre, Karınabad Ayanı Halil Ağa 1820'lerde vefat etmiştir.

Halil Ağa'nın hangi camiye yıktırıp da yerine bu yeni ve güzel eseri yaptırdığı hususunda elimizde sağlıklı bilgi bulunmamakla beraber kasabanın krokileri ve mahalleleri üzerinde yaptığımız incelemelere dayanarak bunun ilk dönemlerde Şehir Mahallesi olarak adlandırılan bölgede bulunan Cami-i Sagir olabileceğini tahmin etmekteyiz.

Burada şunu da belirtmeden geçemeyiz; halk arasında Kara Cami olarak tanınan bu eser, bazı araştırmacılar tarafından Karınabat'ın önemli bir merkez oluşunun nişanesi olarak yapılan Rakkas Sinan Bey Camisi ile karıştırılmıştır. Rakkas Sinan Bey Hamamı ile Halil Ağa Camisinin çok yakın mesafede bulunmaları da biraz bu karışıklığa sebep olmuştur. Zira iki eseri, hatta geç bir döneme ait saat kulesini de bir külliyeinin parçaları zannedenler olmuştur.

Halil Ağanın eseri olan Kara Caminin günümüze kadar ulaşmasında 1970'li yıllarda geçirdiği ciddî tamirin etkisi büyüktür. Dikdörtgen planlı olarak tasarlanan cami, kesme taşlarla örülüşü kesetleme tekniği ile yapılmış duvarlarıyla dikkatleri çekmektedir. İki sıralı pencereleri kemerli olup alt sıradakilerin aynalıkları ve oraya taş üzerine kabartma usulüyle yapılmış nakışlar bulunmaktadır. Ayrıca duvardaki bazı taşlara Süleyman mührü denen birbirine geçmiş iki üçgen işlenmiştir. Kıрма çatı ile örtülü olan caminin son cemaat mahalli muhtemelen zaman içerisinde yenilenmiştir. Bu bölümün kısmen moloz taşlarıyla örülen yaklaşık 2 metre yükseklikteki duvarları ile çatı arası ahşap parmaklıklarla kapatılmıştır. Sağlam taş yapılı minaresi tek şerefelidir. Mihrabı, minberi, kürsüsü ve mahfili ile bir bütünlük arz eden cami, tarihe şahitlik etmeye devam etmektedir.

Günümüzde Karınabat'ın en önemli simgelerinden biri olan cami, imamsızlık sebebiyle sadece Cuma ve bayram namazları ile Ramazan ayında çalışmaktadır.

ŞUMNU TÜRKLERİNİN SEÇKİN REHBERLERİNDEN MÜSLÜMAN BİR AYDIN:

DR. HÜSEYİN HACI ALİ TOPUZ

(1898-1972)

Resmî belgelerde ismi Hüseyin Hacı Ali Topuz olarak geçen bu zât, 1898 yılında Şumnu'da doğmuş olup Hacı Ali Topuz ve Sıdıka Topuz'un beş evlâdından biridir. Kardeşleri Ahmet, Ayşe, İsmail ve Meliha'dır.

Hüseyin Topuz, Mareşal Fevzi Çakmak'ın akrabası, Mustafa Kemal Atatürk'ün ülkü arkadaşı, Varna eşrafından olup Bulgaristan Millet Meclisinde Varna Milletvekili, Türkiye'nin önde gelen sanayicilerinden Şakir Zümre'nin yeğeni olan Suphiye hanımla evlenmiştir. Bu evliliklerinden Sercan, Erdoğan, Ertuğrul, Erhan ve Mehmet olmak üzere beş evlâdı dünyaya gelmiştir. Hüseyin Topuz'un yengesi ise Silistre Kaymakamı İbrahim Paşa'nın torunu Ayşe Bayır ile Talât Tokaloğlu'nun kızı Melâhat Topuz'dur.

Kahverengi gözlü ve orta boylu olan Hüseyin Topuz, Şumnu'da 1920 yılında Bulgar Erkek Lisesinden mezun olan ender Türklerdendir. Daha sonra Almanya'da tıp tahsil ederek doktor olmuş ve Şumnu'ya dönünce özel bir klinik açmıştır.

Dr. Hüseyin Topuz Şumnu Türklerine iki yönlü hizmet etmiştir. Bir taraftan onlara sağlık alanında hizmet verirken, diğer yönden de dernek kurarak eğitim ve kültür alanında irfan duygusunu yaymaya çalışmıştır. 1927 yılında kurmuş olduğu dernek, 7 Mart 1929 tarihi itibarıyla İçişleri Bakanlığı tarafından onaylanarak faaliyete geçmiş olan "Altın Ordu" isimli millî kuruluş etrafında lise ve yüksek tahsilli Türk gençleri bir araya gelmiştir.

Bu derneğe merkez olarak Şumnu seçilmiştir. Derneğe üye olmak için lise ve yüksek tahsil derecesi şarttır. Derneğin yönetim kurulu şu kişilerden oluşmuştur: Başkan – Dr. Hüseyin Hacı Ali Topuz, Kâtip – Muallim Hasip Saffeti, Kasiyer – Talât Tokaloğlu ve üye olarak da tüccarlardan Memduh Talât Efendidir. İlk toplantısında yönetim kurulu seçilirken bir anlaşmazlık sonucu, dönemin Şumnu Eğitim Encümeni Başkanı Besim Hilmi Çakaloğlu istediği kademe seçilmediği için toplantıyı kırıncı olarak terk etmiştir.

İlk zamanlarda derneğe üye olanlar şunlardır: Ali Galip, Ömer Fevzi, Süleyman Sırrı (Tokay), Memduh Talât, Ahmet Topuz, Besim Hilmi Çakaloğlu, Hasan Sofu, Ragıp Osman, Hasip Saffeti (Aytuna), Av. Osman Raşit.

Dr. Hüseyin Topuz öncülüğünde kurulan derneğin gayesi, Türk gençlerini bir araya toplayarak konferanslar vermek suretiyle maneviyatlarını, anlayış ve gelişimlerini iyileştirmek; ilim ve eğitimi sevdirmek; ilmi tartışmalarla halkın

doğrudan doğruya ilgisini çeken millî, sosyal ve iktisadî meseleler hakkında Türkleri aydınlatmak; her türlü bâtil fikir, âdet ve düşünceyle mücadele etmek; rüşdiye okulu mezunu fakirlere yardımcı olmak; kütüphaneler açmak ve halka her konuda rehberlik etmektir.

Dernek, Bulgaristan Türklerinin eğitim hayatını ve mektep teşkilâtının nasıl bir gaye takip etmesi gerektiğini araştırıp tartışarak bu hususta iyi bir proje tertip etmiştir. Ayrıca vakıflar, cemaatler, müftülükler ve hayır cemiyetleri gibi önemli kurumlar hakkında

da ayrı ayrı projeler hazırlamaya başlamıştır. Sofya'da toplanacak olan Millî Türk Kongresi fikrini ileri sürmüşler ve bu meselelerle alakadar olan topluma yardımcı olmaya hazır bulduklarını söylemişlerdir. Şumnu'da kurulan bu dernek, ismi üzerine yapılan değişik konuşmalar ve düşünceler sonucunda kapatılmıştır.

Dernek kapatılınca Şumnu toplumuna hizmeti bir borç bilen Dr. Hüseyin Topuz, Av. Osman Raşit, Hacı İbrahim, Osman ve Sema Kantarcı 1930 yılında yine Şumnu'da hizmet verecek olan Cemiyet-i Hayriye derneğini kurmuşlardır. Bu derneğin kuruluş amacı, genel olarak Şumnu bölgesinde yaşayan Müslümanlara, özel olarak ise fakir ve yaralı Müslümanlara yardımcı olmak; Şumnu'da yaşayan fakir öğrencilerin okul ve kütüphane masraflarına katkı sağlamak; ilmi çalışmalarını desteklemek ve makale yazmalarında yardımcı olmak; fakir müslümanların defin masraflarını karşılamak gibi değişik alanlarda yardımcı olmaktır. Ne yazık ki, bu dernek de kısa bir müddet sonra kapatılmıştır.

Bunun üzerine Hüseyin Topuz 1932 yılında bir yıllığına tıp bilgisini geliştirmek için eğitim amacıyla yeniden Almanya'ya gitmiştir. Döndükten sonra sağlık alanında hizmetlerini sürdürmüş, 1950 yılında Türkiye'ye göç ederek meslekî hayatına doktor olarak devam etmiştir. 30. 12. 1972 tarihinde Hakkın rahmetine kavuşan Dr. Hüseyin Topuz'un cenazesi 31 Aralık, Pazar günü, öğle namazını müteakip Fatih Camisinde kılınmıştır. Allah rahmet eylesin!

MEHMET HASAN "NÜVVÂB" İHL ÖĞRETMENİ

KARADENİZ BOYUNDA YENİ BİR CAMİ AÇILDI

Burgaz iline bağlı Gürgen (Gaberovo) köyünde Müslümanlar bundan sonra ibadetlerini yeni bir camide yapacakalar. İnşası tamamlanan cami, 5 Ekim 2019 tarihinde resmen açıldı. Açılışa Yüksek İslâm Şura Başkanı Vedat S. Ahmed, Başmüftü Yardımcısı Ahmed Hasanov ve Aytos Bölge Müftüsü Selâhattin Muharrem'in yanı sıra bölgeden 500'den fazla misafir katıldı. Evsahipliğini Gürgenköy cami yönetiminin yaptığı etkinliğe milletvekili Sevim Ali, Pomorie ve Ruen belediye başkanları da katıldı.

Gügenköylü inşaat mühendisi Nevzat Topal öncülüğünde tamamlanan cami inşaatının açılışında Kur'an-ı Kerim okunup resmî konuklar selâmlama konuşmaları yaptı. İbadet ve din eğitimi mekânı olarak tasarlanan, hem gözü hem de gönlü dolduran caminin açılışı dua ile yapıldıktan sonra ilk öğle namazı kılındı ve ardından bütün misafirlere kurban yemeği ikram edildi.

RUŞUKLU İMAM REFİK AHMED VEFAT ETTİ

Ruşuk Belediyesine bağlı Bızın köyü imamı Refik Hüsmen Ahmed 4 Ekim 2019 tarihinde vefat etti. Yıllarca imamlık hizmetinde bulunan merhum, 1939 yılında Bızın köyünde çiftçi ailesinde dünyaya gelmiştir. İlk eğitimini köyünde tamamladıktan sonra Razgrad'daki Türk Pedagoji okuluna devam etmiştir. Mezuniyetinden sonra Kırcaali bölgesine öğretmen olarak tayin edilmiş ve bir müddet bu görevi yaptıktan sonra köyüne dönerek öğretmenliğe devam etmiştir. Komünizm yıllarının sonlarına kadar civar köylerde de öğretmenlik yapmış olan Refik Ahmed'in o yıllarda öğretmenlik hakları alınmıştır. Bir müddet tren istasyonunda çalışmış, 1990 yılından sonra köyünde muhtarlık yapmıştır. Emekli olduktan sonra komşu Yastrebovo köyünde imam olup son gününe kadar bu görevde kalmıştır. Hizmetleri ve disiplinli çalışmalarıyla Müslüman cemaatin saygısını kazanmıştır.

BAŞMÜFTÜLÜK SOSYAL HİZMETLERİ

Yüksek İslâm Şurasına bağlı Sosyal Hizmetler Komisyonu 3 Ekim 2019 tarihinde mutakat toplantısını düzenledi. Komisyon üyeleri Ramazan ve Kurban bayramları münasebetiyle gerçekleştirilen sosyal hizmetlerin analizini yaptı. Neticede Başmüftülüğün teşkilâtlandırılmasıyla 941 kurban hissesi dağıtıldığı, dolayısıyla yaklaşık 9 410 aileye kurban eti ulaştırıldığı tespit edildi.

Komisyonuna sunulan verilere göre, Ramazan ayında 20 Bölge Müftülüğü dahilinde toplam 3447 kumanya paketi dağıtılmıştır. Bu sayının 2018 yılında 550 paket olduğu göz önünde bulundurulduğunda büyük bir başarı ortaya konduğu görülmüştür. Ayrıca Ramazan ayında yaklaşık 190.000 kişinin katılımıyla 400'den fazla yerleşim yerinde iftar organize edildiği anlaşılmıştır.

BURSA'DA ZORUNLU GÖÇ PROGRAMI

Bulgaristan'ın 1984-1989 yıllarında Türklere yönelik uyguladığı asimilasyon politikasından dolayı zorunlu olarak göç eden 350 bin kişinin yaşadıkları 30. yılında Bursa'da anıldı. Balkan Türkleri Göçmen ve Mülteci Dernekleri Federasyonu öncülüğünde Uludağ Üniversitesinde düzenlenen anma programı belgesel gösterimiyle başlayıp olayların tanıkları ve akademisyenlerin konuşmalarıyla devam etti. Başmüftülüğü temsilen toplantıya katılıp konuşma yapan Başmüftü Yardımcısı Ahmed Hasanov şahsî planda ve toplum olarak o dönemde yaşananları anlattı ve İslâmî kimliğe verilen zararları hatırlattı. Anma etkinliği kapsamında bir de fotoğraf sergisi açıldı.

ВИРУСЪТ „ХАСЕД“, КОЙТО ПОРАЗЯВА ЧОВЕКА И ОБЩЕСТВОТО

Понятието „хасед“, което превеждаме като „завист“, е всъщност болест. Тя е духовна и душевна болест, която поражда дори физически проблеми.

Освен това е причинител на обществени рани. Именно затова Коранът, който цели доброто и щастието на човека и обществото, с поучителни притчи – като на филмова лента – е представил зараждането и последициите на тази болест. Известният кораничен терминологичен речник „Муфредаг“ дефинира понятието „хасед“ като „желание за отнемане на благото на заслужилия го“, допълвайки, че „понякога това желание е придружено от полагане на усилия за отнемането му“. Тоест става дума за чувство, което може да се превърне в реално действие.

Завистта е отличително качество на сатаната, което води човека към злото и падението, като го възпрепятства да види истината. В този аспект Коранът дава като лош пример някои израилтяни.

Болестта „хасед“, която според Мевляна „се е вселила в човешкото тяло“ още в началото на човешката история, ако не се лекува и изкорени, се предава на поколенията. Това поражда неспокойствие у човека в личен план. Завистливият никога не е щастлив. И да постигне нещо, което цели, не може да му се радва, както трябва. Дори да изпитва доза щастие от факта, че е отнето или изгубено онова, което е притежавал този, комуто завижда, то и това е „менте“ чувство – щастие от самоизмамата. А краят му е печал.

Вредите от завистта не се ограничават само в духовната сфера. Тъй като завистливият е под постоянното влияние на лоши чувства, във вътрешния му мир непрекъс-

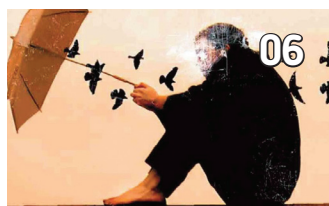
то се произвежда негативна енергия. Според лечителите телесните болести се основават на натрупването на негативна енергия. А това значи, че завистта, която е вид душевен тумор, може да стане причинител на рак или друго физическо заболяване. Защото завистта разваля съня, подбужда страстите, причинява стрес, уморява прекомерно...

В основата на завистта стои високото мнение на човека за себе си и подценяването на другите. Затова тя дистанцира човека от останалите, дори в един момент го отблъсква от тях и го усамотява. А тези, които не могат да приемат това, стават лицемери. Мисля, че за това ни говорят и думите на Мухаммед (с.а.с.), който казва: „Вярата и завистта не съществуват заедно!“, защото лицемерието, двуличието са състояния на отслабване и изчезване на вярата.

Завистта, която преобразява човека, също така изтощава и отслабва обществото, тъй като унищожава братските чувства. Освен това причинява раздори, прекъсвайки каналите за предаване на правилна информация. Днес в основата на част от раздорите между мюсюлманите можем да открием завистта, ненадмогването на страстите, дори и при тези, които се наричат учени. Затова любимият ни Пейгамбер (с.а.с.), целейки обществения мир, спокойствие и стабилност, е заявил: „Не си завиждайте... Не се карайте заради злоба и ненавист; не си обръщайте гръб... О, раби на Аллах, бъдете братя!“.

Дайте тогава да се избавим от злокачествената болест „хасед“, изпълнявайки намаз, отправяйки дуа, задоволявайки се с това, което имаме, с търпение и обич!

Ведат С. Ахмед

СЪДЪРЖАНИЕ

- 02 Един човек, една страна се познава най-добре от своя съсед
- 05 Струва ли си да завиждаш?...
- 06 Искрените мюсюлмани никога не си завиждат, надпреварват се в добрините и си помагат

- 08 Напътствието достигна и до моя град
- 10 Завистта е упрек към Аллах Теала
- 12 Шериатското виждане за инвитротото
- 14 Ливан - спомен за една красива страна
- 16 Село Анево и турският му оттенък
- 17 Абдуллах Съгък ефенди

Брой 11 (299)
Ноември 2019
Година XXVII

ISSN: 1312-9872

Издател
МЮСЮЛМАНСКО
ИЗПОВЕДАНИЕ
Главно мюфтийство

Вид издание
Месечно, периодично

Редакционна колегия
Ведат С. Ахмед
Джемал Хатип
Д-р Исмаил Джамбазов
Д-р Каdir Мухаммед
Мурад Бошнак
Мухаммед Камбер

Технически редактор
Салих М. ШАБАНОВ

Контакти
София 1000
ул. „Братя Миладинови“ 27
Списание „Мюсюлмани“
Тел.: 02/ 981 60 01

Представителства
Мюсюлмански настоятелства
Районни мюфтийства

Online
www.grandmufti.bg
muslumani@grandmufti.bg

Печат:
Sky Print

Абонаментни цени
Годишен: 24,00 лв.
Шестмесечен: 12,00 лв.

СТРАНИТЕ И ХОРАТА СЕ ПОЗНАВАТ НАЙ-ДОБРЕ ОТ СЪСЕДИТЕ СИ

Интервю с турския посланик в България д-р Хасан Улуосой

► *Ваше Превъзходителство, от около две години сте посланик на Република Турция в България. Скоро заминавате за Брюксел като посланик. Разкажете ни за вашата дейност в България?*

Да, близо от две години съм в България. Мисля, че от следващата година ще бъда в Брюксел. Двете години минаха доста пълноценно. Наистина изживях удоволствието и вълнението да бъда посланик в една съседна и в същото време съюзническа и приятелска страна. Сънародниците ни придадоха съществено значение на службата ми в България. В същото време да работя в посолство, в което основателят на турската република Мустафа Кемал Ататюрк е бил военен аташе, придаде още по-голяма отговорност на службата ми тук.

► *Сградата, в която се намираме, има голямо историческо значение за Турция и за българо-турските дипломатически отношения.*

Да, това място е важно както от гледна точка на културното наследство, така и от историческа гледна точка. Освен това тази сграда е мястото, където основателят на републиката Мустафа Кемал Ататюрк, точно преди Първата световна война е бил на служба и оттук директно е замислил за битките при Чанаккале. Поради тази причина навсякъде в сградата се усеща неговото присъствие, както и възгледите му свързани с водене на политика на приятелски отношения.

► *В турската култура се отчита голямо значение на съседството. Даже има поговорка, в която се казва: „Преди да си избереш къща, си избери съсед“.*

Какви са съседските отношения между България и Турция?

Много хубава поговорка. Съседството между отделните държави, не може да се възприема както съседство в жилищен блок. Защото са налице географски факти. В географията съседите постоянно ги има. Но ние имаме голям късмет с това, че хората в България са живели взаимодействайки помежду си и винаги са съжителствали заедно един до друг. И наистина един човек, една страна се познава най-добре от своя съсед. Например една наша поговорка гласи: „Комшията се нуждае дори от пепелта на своя съсед“. Виждаме, че колкото повече се развива съседската култура, толкова повече се разраства и близостта между отделните страни. Както става при човешките взаимоотношения, нормално е в тези отношения понякога да има обиждане, сърдене. Но тук отношенията ни винаги се движат в рамките на взаимна изгода.

► *Какви бяха първите Ви впечатления от България? Имаше ли разлика между представа и реалност?*

Преди да бъда назначен като посланик в България, никога не бях идвал в страната ви. В Министерството на външните работи не съм заемал никаква длъжност, свързана с България. Дойдох тук с обща представа. Първото нещо, което видях при пристигането ми, беше това, че България, по-специално столицата и големите градове са доста развити. Разбира се, тук виждаме приноса и на факта, че България е член на ЕС.

Има и прилики, породени от глобализацията. Освен че е развита, България ми се видя и много зелена. Като виждах земеделски площи и зелени полета, си казвах: „Колко красиви са тези места, турските предприемачи биха могли да развият био земеделие и животновъдство тук. Тази ниша можем да развием заедно“. Работим в тази посока. Надявам се работата по въпроса да бъде продължена и от следващите ми колеги.

► *Какви са Вашите впечатления от етническите турци и мюсюлмани в нашата страна?*

Според мен заслужават голямо уважение. Като общност живееща тук от столетия, етническите турци в България, братята и сестрите ни по вяра, въпреки трудностите на времето са успели да продължат съществуването си като равноправни граждани в обществото, като част от нея винаги са били лоялни към България и във всяко отношение са били живи мостове между България и Турция. Уважавам мъдростта им, уважавам винаги откритите им сърца. Трябва да отбележа, че етническите турци в България са много трудолюбиви хора.

► *А какво мислите относно запазването на тяхната идентичност в България?*

В днешно време във всяка страна, и по-специално в страните от ЕС, се отдава значение на запазването на културната, етническата и религиозната идентичност на малцинствените групи. Вече сме далече от разбирането те да бъдат разглеждани като

заплаха за държавата в която живеят. В тази епоха различията се приемат като богатство в отделните страни. В Турция това се прилага и развива по същия начин. Виждаме, че и тук се подхожда по този начин. Както и в останалите държави и тук могат да възникнат трудности. Важното е, когато хората запазват идентичността и правата си, да постъпват в рамките на правилата на държавата, в която живеят. Когато това бъде спазено, и необходимата подкрепа ще бъде осигурена във всяка една страна. Турция винаги е била до своите сънародници.

► **Какви действия предприемат двете държави по въпроса за опазването на турското културно наследство в България?**

Между двете страни са подписани различни протоколи. Турция продължава да работи по въпроса за опазването на турското културно наследство в България. В Турция също се работи по въпроса за опазването на българското културно наследство. Културното наследство, отразяващо различните култури и идентичности в една страна, всъщност е обща

културна ценност между дадената страна и другите държави. В България има джамии, медресета и други исторически и културни паметници, датирани от времето на Османската империя. Те всъщност не са на България или на Турция, а представляват част от общото културно наследство на двете страни. Такива културни ценности има и в Турция. Църквата „Свети Стефан“ в Истанбул, позната повече като „Желязната църква“, чиято реставрация бе осъществена от нас е показателен пример.

► **Чрез неправителствени организации и официални институции, Турция подпомага всички мюсюлмани и т.нар. братски общности. Как оценявате сътрудничеството между турския „Дианет“ и Главно мюфтийство на мюсюлманите в България?**

Почти с всяка държава имаме подписани законови споразумения, свързани с религиозните въпроси и подпомагането на мюсюлманите. Миналата година в България бяха направени промени в Закона за вероизповеданията. От една страна, България вече гарантира финансирането на изповеданията и в същото

време акцентира, че няма никакъв проблем в това те да получават и помощ от чужбина. Всъщност в рамките на съществуващите споразумения, посредством заинтересуваните институции, Турция винаги сътрудничи по тези въпроси.

► **Но освен добронамерените неправителствени организации и институции има и организации като ФЕТО, които използват религията. Какъв е подходът на Турция към тях и как този подход се отразява на България?**

Вече всички трябва да приемат, че ФЕТО всъщност е терористично формирование, което използва религията. През нощта на 15 юли 2016 година преживяхме едно предателство. Тогава терористите от ФЕТО се опитаха да променят конституционния ред на страната ни, опитаха се да действат срещу Президента, държавата и народа ни. С подкрепата на целия народ, гореспоменатия опит бе преодолян за една нощ. Но всички трябва да бъдат много бдителни срещу такива организации, разпространени сред цялото общество и имащи организирани структури и в други държави. За жалост, под прикритието на вярата, хуманитарните помощи и образованието, тази организация беше създадена структури и в България. Със задоволство виждам, че след 15 юли на това формирование бе нанесен удар и в България. Защото тези хора мога да експлоатират чистите чувства на другите. Затова пожелавам сънародници ни да бъдат внимателни към такива организации. Едни от най-очевидните примери са училищата в София и Пловдив, които имат връзка с ФЕТО. Знам, че и Главно мюфтийство на мюсюлманите в България също показва чувствителност към тази тема. От тази гледна точка може да е полезно мюсюлманите в България да се съветват със своята българска институция – Главно мюфтийство.

► **В каква посока върви турската политика, насочена към ислямския свят?**

Ислямски свят – това е много обширно понятие. Разбира се, мнозинството от турския народ са мюсюлмани и следователно, в която и точка на света да се намират, ние смятаме за наше задължение да подпомагаме братята си по вяра. Обаче правейки

това, поддържахме и добри отношения с институциите на държавите в които те живеят. Затова, придържайки се към ненамеса във вътрешните работи на дадената страна, това се извършва в много деликатна рамка. По принцип религиозната свобода е сред пазените от международните права на човека и световните ценности. В тази рамка Турция предприема различни инициативи за развитие на ислямския свят. Опитва се да подсили общите ценности и правейки това, неотклонно акцентираме върху следното: Турция винаги се стреми да предупреди мюсюлманите в другите страни, когато някой или някои се опитват да използват/експлоатират исляма.

► **А по-сложна ли е политиката на Балканите? Повечето мюсюлмани на Балканския полуостров са малцинства в държавите, в които живеят. Как се развива политиката в тази посока?**

Балканите са общата ни история. Това вече не трябва да се отрича. В тези земи османците, турците в продължение на столетия са живеели заедно с местното население. Заедно са просперирали, заедно са се смели, заедно са се забавлявали. Сега, всички в рамките на своите граници, продължават да живеят дружелюбно, опитват се да живеят дружелюбно. Обаче никога не трябва да забравяме тази историческа реалност. Най-голямото доказателство за нея са мюсюлманите, етническите турци по тези земи. В земите, където живеят, мнозина от тях са част от малцинствата. Важно е правата на тези малцинства да бъдат спазвани в рамките на международното право и отношенията между държавите. На Балканите има една такава истина – че почти всяка страна има свои сънародници в съседната си страна. Даже някои държави имат свои сънародници и в страни, които не са им съседни. Това важи и за Турция, важи и за България. В рамките на добрите междудържавни отношения и в съответствие с международното право всеки се опитва да защитава, да подпомага правата на своите сънародници. Можем да обобщим политиката ни към Балканите по следния начин: в рамките на развиването на мира, стабилността и просперитета на Балканите

тя върви по посока подпомагане и на сънародниците, които са като мостове в двустранните отношения.

► **Вероятно казвате това от гледна точка на дипломацията. Обаче сред населението в Турция е разпространено разбирането, че турци са само тези, които имат турско гражданство, нямат ли – не са. Етническите турци, които заминават за Турция, малко трудно успяват да бъдат приети за турци.**

Тези впечатления ги смятам за важни. Но не съм съвсем сигурен дали това наистина се случва в Турция. Може би личните опити дават основания за тези коментари.

► **Сякаш има разминаване, да не кажа пропаст, между дипломацията и общественото възприятие?**

Бих желал да споделя, че дедите на моята съпруга са дошли от земите на днешна България. От нея никога не съм чувал подобни твърдения, тя не е преживяла подобно нещо. Ако се случва, наистина смятам, че ситуацията е тъжна и това трябва да се промени. В турското общество съществува култура на взаимопомощ и то винаги е отваряло своите врати, трапеза и душа за всички, които имат нужда. В тези земи живеят 15 милиона турски граждани, изселници от Балканите. Заради гражданската война в Сирия, Турция приютивя на своя територия приблизително 4 млн. бежанци. Поради тази причина, както и конкретните показатели го потвърждават, в нашата страна не съществува разбиране за отхвърляне и маргинализиране, особено по отношение на сънародниците ни. Ако има, то това са изключения и не бива да се правят генерални изводи.

► **Съществува въпросът „Как може в България да има турци?“.**

Това е много странно мнение. Ако казват наистина: „Как може в България да има турци?“, това е невежество и непознаване на историята. Това могат да бъдат само някои лични интерпретации.

► **Обаче сред турското население има един такъв страх от типа на „Вземат ни прехраната, работата, университетите“...**

Аз не разбирам каква заплаха биха били сънародниците ни от Балканите в една 82-милионна държава.

Напротив, тяхното присъствие ще подсили богатството на страната ни. Сред народа ни не съществува такова разбиране. Както казах, тези примери са по-скоро изключение. Разбира се, важно е да се внимава.

► **Турците казват, че „обичат тези, които ги обичат, и че въобще не обичат тези, които не ги обичат“ – „aşınaya aşına, biganeye biganeyiz“. Както страна и Турция ли носи такъв характер?**

Турците са народ, който винаги дава всичко, което може, на хора, народи и държави, които го обичат и са приятелски настроени. Но на враждата не отвръщаме с вражда. Втората част на изречецията може да се интерпретира по следния начин: ако някой човек по никакъв начин не показва внимание към вас, и нашето внимание към него ще бъде на същото ниво. Това е нещо взаимно.

► **Много Ви благодарим, Ваше Превъзходителство! Бихте ли желали да добавите нещо?**

Да, искам да споделя нещо относно ситуацията, в която се намираме тези дни. Знаете, че до южната си граница, на изток от река Ефрат, Турция започна операцията „Извор на мира“ – една борба срещу терористичните групировки (PYD/YPG), които са сирийското крило на ПКК. Тази операция към момента отчете голяма победа. Тя се води с цел опазване териториалната цялост и националната сигурност на страната ни. В същото време се цели изчистване на района от терористи и улесняване завръщането на доброволен принцип, на сирийските бежанци, които сега са у нас. Това го обясняваме на всички по най-различни начини. По този повод искам още веднъж да информирам сънародниците ни в България. Нека те да го предадат на своите български приятели. Това са причините, поради които се води тази операция. Всъщност Турция винаги е протягала приятелска ръка, но когато има терористични елементи, така както се борихме с ИДИЛ, сега по същия начин се борим с организацията ПКК и нейните разклонения. Целта ни е да гарантираме сигурността в региона, да носим мир и спокойствие.

ИНТЕРВЮТО ВЗЕ: ЮЗЛЕМ ТЕФИКОВА

СТРУВА ЛИ СИ ДА ЗАВИЖДАШ?...

ДЖЕМАЛ ХАТИП ИСЛЯМСКИ ТЕОЛОГ

Късно следобед Ахмед започна да се катери по стръмната пътека на билото, обрасла в горски тревни и тръни.

Само преди четвърт век по тази пътека ежедневно минаваха десетки селяни и стотици стопански животни, които сутрин излизаха от селото, а вечер се прибираха към него...

Стигнал вече на върха, Ахмед се отби от почти заличената пътека и се отправи към равната скала, където като малък играеше със своите приятели. Седна по средата на скалата и се загледа в далечината. Хубави години бяха... Може би така се казва за всяко детство, но наистина е така!

Отреща се виждаха селата, съседни на тяхното, със землищата около тях. Някога всички тези земи се обработваха. Хората оспорваха и се бореха дори за педя земя, която смятаха за своя, а понякога го правеха и за чужда. Спомни си как комшията им Али ага беше вдигнал брадва срещу баща му само заради това, че искал да почисти парче нечия земя до Алиевата ливада. Днес нито баща му, нито Али ага вече са сред живите. А нивята, градините и ливадите им пустеят, както и всички останали в този край...

И за какво беше всичко това? Защо бяха всички тези кавги, завист и късканмак?! Тук се сети за Юнус Емре, който беше казал:

“Mal sabibi, müilk sabibi!

Hani bunun ilk sabibi?

Mal da yalan, müilk de yalan.

Var biraz sen de oyalan.”

„Ей, собственико на владения и богатства, знаеш ли къде е първият им притежател?

И владението е лъжа, и богат-

ството – измамно, Ела, за кратко и ти се залъжи!...”

Завистта – хасед, страшно нещо е това. Болест, която разяжда сърцето на всеки, който я притежава. При Али ага тя проличаваше във всяка негова постъпка. Но най-странното беше, че той завиждаше дори и на добрините, които другите вършеха. По време на един петъчен вааз ходжата на селото беше похвалил Керим ага – електротехника, за това, че беше купил и подарил на джамията големи и красиви лампи. Ходжата беше споменал, че относно подобно деяние Пейгамбера (с.а.с.) се помолил за един от своите сахабии, като казал: *„Нека Аллах дари в гроба със светлина онзи, който е осветлил нашата джамия“*. На другия ден джемаатът намерил лампите счупени – всички до една. Разчу се, че видели Али ага да ги удря с бастуна си.

Спомняйки си за това, Ахмед се усмихна тъжно, махна неволно с ръка и си каза: „Хей, гиди, ей, Али ага! Аллах рахмет ейлесин, аффетсин сени (Аллах да се смили над теб и да ти прости)! Всичко ти остана ей така, харап олду (в развалини се превърна)...“

Приживе някой от джемаата му беше подхвърлил да дари имота си като вакъф за мюсюлманската общност, така или иначе нямаше кой да го наследи след него, но той му се опълчил и казал: „Дори и гюнаха (греховете) си другиму не давам...“. И ето, почина и си замина от този свят със собствените си грехове, без да се разтовари от тях дори с прашилка.

Слънцето залязваше. Червените му лъчи огряваха запустелите нивя и ливади в долината. Ахмед се запъти обратно по стръмната пътека към родното си село. Сърцето му се беше изпълнило с шюкюр и благодарност към Аллах. Слизайки надолу, той четеше: *„Кажки: „О, Аллах, Владетелю на владението, Ти даряваш властта на когото пожелаеш и отнемаш властта от когото пожелаеш, и въздигаш когото пожелаеш, и унизяваш когото пожелаеш. Доброто е в Твоята Ръка. Ти за всяко нещо имаш сила. Ти въвеждаш нощта в деня и Ти въвеждаш деня в нощта, и изваждаш живота от мъртвото, и изваждаш мъртвото от живота, и безмерно даваш препитание комуто пожелаеш“* (Ал-и Имран, 3: 26–27).

ИСКРЕНИТЕ МЮСЮЛМАНИ НИКОГА НЕ СИ ЗАВИЖДАТ,

НАДПРЕВАРВАТ СЕ В ДОБРИНИТЕ И СИ ПОМАГАТ

Д-Р АХМЕД ЛЮТОВ,
ДОКТОР ПО СОЦИОЛОГИЯ НА РЕЛИГИЯТА

Генетично е заложено у човека да се съревновава, да се развива, да се усъвършенства и да върви напред. Това са все положителни неща, но при това развитие и старание на първо място не трябва да бъде егоцентризмът. При тези процеси не бива също и да се завижда на другите хора заради техния успех, защото всеки човек е създаден с определени способности и възможности. Не всеки може да бъде пръв и победител във всичко. Всеки човек трябва да опознае себе си и да открие талантите, които е заложил Аллах у него, и да ги развива, за да сполучи както в земния, така и в отвъдния живот. Не бива да завижда на успешите и на тези, които са по-напред в определени дейности, заради това, че са успели и имат повече материални и други възможности. Успешните хора трябва да се подкрепят, ако дейностите им са полезни за самите тях и обществото. Трябва да отбележим, че специфична черта на

мюсюлманите е да се задоволяват с това, което имат, и да са благодарни на Всевишния Аллах за богатата, с които ги е дарил. Развитие и успехът се постигат само с много постоянство, усилия и труд. В хадис Пейгамбера Мухаммед (с.а.с.) казва: „*Най-хаурлия работа е малката, но постоянната*“. Може да е малка и да изглежда незначителна, но когато е постоянна, има берекет, полза и развитие в тази дейност.

Първата заповед, която е низпослана от Аллах Теаля, е повелята „*Чети!*“ (ел-Аляк, 96: 1). Голяма част от тълкувателите на Корана интерпретират глагола „чети“ като действие, което не означава само четене в буквалния смисъл на думата. Те го разбират като знание, развитие, напредък, успех, усъвършенстване и др. Това развитие и успех не трябва да бъдат само за лична изгода и облагодетелстване. Всеизвестно е, че най-големите успехи се постигат с постоянство и много труд, но за да бъде пълно

щастие от успеха и постиженията, трябва да са направени за спечелване задоволството на Създателя и за всеобщото благо, както и да са постигнати с позволени средства. Това е една от причините да не се завижда на хората, които са успели и са постигнали някакъв успех в определена сфера от техния живот. Тогава от тези успехи могат да се възползват и другите хора и да бъдат полезни за всички, без значение на техния етнос и религия. За допринеслите с нещо ще има полза дори и след тяхната смърт. Защото това ще се приеме от Аллах Теаля като садака-и джарийе. Техните успехи могат да се пренесат и за следващите поколения, но за съжаление, в епохата, в която живеем, измежду вярващите има хора, които не могат да ги понасят и им завиждат. Поради което Аллах в Корана ги определя така: „*Ако ви постигне добрина, тя ги огорчава, а ако ви сповети злина, лъкуват за нея. Но ако сте търпеливи*

и богобоязливи, не ще ви навреди лукавството им с нищо. Аллах обгръща техните дела“ (Ал-Имран, 3: 120).

Въпреки всичко Всевишния успокоява успешните и искрените и ги съветва да са от търпеливите и да не обръщат внимание на завистливите, защото тяхната завист няма да им навреди по никакъв начин. Той ги поощрява да продължават да се развиват и да постигат успехи в името на Създателя. Затова преданите мюсюлмани могат само да се радват за успехите на своите братя по вяра и да ги подкрепят и поощряват, като се стремят и те да постигнат нещо. Това се нарича „гъпта“, която е благородна завист, завист в добрия смисъл. Тя се проявява с цел поощрение, кураж и надежда, без да се ламти за много, и то при работи с берекет и хаир.

В този смисъл мюсюлманите трябва да се подкрепят и да си помагат само в праведните дела. Искрено вярващ не може да бъде този мюсюлманин, който не желае за братя си по вяра това, което желае за себе си. Затова правилното е да се желае успеха на братята по вяра, вместо да им се завижда. Защото успехът и развитието също са блага, дарени от Всевишния Аллах за Неговите раби, когато се трудят, за да успеят и да спечелят преди всичко задоволството на Всевишния Създател. В този аспект Аллах повелява: *„Или завиждат на хората за онова, което Аллах им дари от Своята благодат? Ние дарихме вече рода на Ибрахим с Писанието и с мъдростта, и им дарихме огромна власт“* (ен-Ниса, 4: 54).

На няколко места в Корана Аллах ни обяснява, че завистта е проява на лош характер и е причина за много несгоди и несполуки. Именно заради това мюсюлманите трябва да се надпреварват в добрините, да се подкрепят и да си помагат. Никога да не си завиждат. Да се радваш на несполуките на своя брат по вяра е лоша черта на характера. Завистта прилича на ръждата, която разяжда всяко нещо, до което се докосне. Разяжда отношенията между вярващите, огромна пречка е за сплотяването и обединението на мюсюлманите и така те не могат да се превърнат в уммет, тоест в силна общност, която, ако е единна, може да постигне успехи и да заслужи по-добър живот както на земята, така и в отвъдния свят. За да постигнем това, нека се опитваме да се придържаме към една от мъдростите на Хазрети Али (р.а.): **„Не дружи с хората, които са прекалено концентрирани върху земните блага, защото, ако си беден, ще те ненавиждат, ако си богат, ще ти завиждат“**.

КАКВО СЕ СЛУЧВА?

...С ПРОЕКТ № 93 – ПРЕВОДА НА „КУТУБУ СИТТЕ“

*Отговаря Джемал Хатип,
началник-отдел „Издаателство“*

► *Уважаеми г-н Хатип, в началото на 2017 г. започнахте нов проект, който бе оповестен като Проект № 93, свързан с превода и издаването на шестте основни хадисни сборника, известни като „Кутуб-ус-ситте“. Ще ни разкажете ли накратко за проекта?*

Подготовката на проекта започна още в началото на 2017 г., като беше създаден колектив от 9 души, специалисти по ислямска теология и арабски език, които се заеха с превода на хадисите и неговата редакция. Същата година се проведоха и две събрания на този колектив, на които бяха обсъдени насоките и въпросите, свързани с етапите на осъществяване на проекта, които включват превод, религиозна редакция, стилистична редакция, предпечатна подготовка и отпечатване на книгите. Тук специалистите обърнаха внимание върху метода и терминологията, които ще бъдат следвани при превода. Така се започна с превода на двата достоверни сборника на Бухари и Муслим.

► *Има ли вече конкретни резултати от дейността Ви?*

Всички ние знаем, че добрите и хубави неща се осъществяват трудно, но елхамдулиллах, вече имаме резултат от положения труд на колектива. На поредното, трето събрание, което се състоя на 12 октомври т.г., представих доклад пред Комисията по издателска дейност към Висшия мюсюлмански съвет и скипа, който работи по проекта. В доклада отразих, че досега от двата сборника е направен превод на общо 5512 стандартни страници, от които 1700 страници са от сборника на имам Бухари (почти два тома от общо четири), а останалите 3812 страници са от сборника на имам Муслим (което ще рече 2/3 от книгата). Извършена е и религиозна редакция на повече от 300 страници от сборника на имам Бухари.

Искам да отбележа, че проектът изцяло се финансира от дарения, постъпващи в учредения през 2018 г. фонд „Рисале“. До момента по него са изразходвани общо 18 047 лева, а за да реализираме целите си, имаме необходимост от още по-сериозно подпомагане. Затова призовавам мюсюлманската общност да подкрепи финансово тази благодатна инициатива. Всеки, който има възможност, би могъл да отдели 10–20 лева за една благородна кауза за разпространяване суннета на Мухаммед (с.а.с.).

НАПЪТСТВИЕТО ДОСТИГНА И ДО МОЯ ГРАД

ИСМИЕ ИСМАИЛОВА СТУДЕНТ ВЪВ ВИСШИЯ ИСЛЯМСКИ ИНСТИТУТ

Една от целите на човека е да създаде и изгради свое гнездо, а след това, естествено, да има пиленца в него, тоест деца. Те са най-големият дар за двама души, обичащи се в името на Аллах, но едновременно с това са едно голямо изпитание. Задачата на родителите е да научат децата си да вярват в Аллах, да ги научат на нашата прекрасна религия ислям, да ги възпитат и да им предадат морални и нравствени качества, които да изградят успялата човешка личност, която да може да се справи с това, което я очаква, след като отлети от семейното гнездо.

Иманът лежи в природата (фътрата) на всяко новородено дете. Началният период, който представлява първите 7 години от живота му, е от най-голямо значение, защото оставя траен отпечатък в съзнанието му. Ако родителите не изпълнят задачата да обяснят на детето си кой е Аллах, коя е нашата Свещена книга, в която е напътствието и спокойствието за душите, ако не са добър пример за тях, тогава даваме възможност на детето да копира, научи и усвои действия и постъпки от нашето поведение, които след това могат да се превърнат в грешки и пороци за него.

Когато детето не получи религиозно възпитание и обучение, тогава неговият иман се обръща към посока, в която търси религиозност, която не е видял в своето семейство. Това може да се случи, като започне да изповядва друга религия или да следва някаква идеология. Съвместната работа между семейството

и Коран-курсовете, които се организират, би спомогнала за развитието на детето във всяка една сфера. Всъщност Коран-курсът може да се окаже спасение за едно дете, така както стана с мен.

„Аллах напътва когото пожелае и оставя в заблуда когото пожелае.“

Израснах в добро семейство, което, елхамдулилах, ми осигурява всичко, от което имам нужда. Родителите ми бяха жертвоготовни, те ще лишат себе си, но не и мен. Държаха много на това да се образовам и да бъда знаещ човек. В моето семейство изградих себе си и личностния си идеал. Научих ролята на всеотдайна майка и баща, но същевременно видях грешки, които ще ми послужат като урок в моя път. Нямам нищо лошо, което да тая към родителите си, напротив, много ги обичам и бих дала всичко за тях.

Преди 6 години не знаех нищо за исляма освен това, че ние сме мюсюлмани. Знаех, че имаме два байрама, на които се празнуваше с доста храна, сладко и понякога с алкохол, а знаех и друго – свързвахме тези празници с починалите ни роднини. Както казах, семейството ми е добро, но непрактикуващо религията. Чувах от време на време от тях за Бог, но не знаех какво иска от нас, защо ни създаде, нямаше нито един човек в семейството ми, който да говори на религиозна тема, за да разбере и да получи информация за религията, която изповядвахме – исляма. Нямаше молитва, храм или някакви религиозни обреди, които да ни свързват с Аллах.

СЕХИВ СЕДЖДЕ

ДАУД МАДЖИР ИМАМ

Но един ден напътствието достигна и до моя град. В месджида бяха дошли хора, които наричахме „турци“, и учеха децата да четат на арабски. Като всяко дете, аз също имах желание да отида на това място и да видя и чуя за какво говорят. Една година преди това аз с моите приятели, които бяха християни, посещавах евангелската църква, в която имаше много деца. Говорехме за Бог, изпълнявахме молитви, участвахме в сцени и пеехме песни, в които се възхвалява името на Бог. Само там всъщност намирах тази религиозност и вяра, защото нямаше възможност да се докосна до нашата религия. По този начин станах от тези, които редовно ходеха в евангелската църква с истинско желание. Само веднъж чух от баща ми думите: „Не може вече да ходиш в тази църква, ти си мюсюлманка“, но аз твърдо бях на своето мнение, че никой не може да ме спре от това място.

Когато дойдоха студенти от Висшия ислямски институт, които бяха на стаж по време на месец рамазан, реших да отида при тях с намерението да се науча да чета на арабски, а не за да стана мюсюлманка. Там се преподаваха и основни ислямски познания, като ни разказваха, че има един Бог – Аллах, и Той е Създателя на всичко, няма синове и дъщери. В този момент у мен се появи чувство на раздвоение, бях между църквата и джамията, между Бог-Син-Светия Дух и Аллах.

Това наистина е много труден период за едно дете, защото се явява като една травма за него – все още помня как със сълзи на очи повтарях думите: „Господи, Кой си Ти?“. Елхамдулилах, моите учители, изпратени като ангели за мен, успяха вместо родителите ми да ме научат на исляма и най-вече да пробудят онова желание вътре в мен да вярвам истински и да се отдам на Аллах със сърцето, да го изрека с езика и да го потвърдя с делата си.

Всъщност тези „ангели“ станаха причина за моето напътствие, дадено ми от Аллах. Дължа им много, защото наистина бях в една безпътица. Родителите ми пиеха алкохол, бях още дете, но аз също го употребявах, ходех на места, където не трябва да стъпва нито едно дете, в днешните увеселителни паркове – дискотеките.

Когато разбрах за исляма и какъв диамант е тази религия, започнах да чета и да се интересувам много. Така учех исляма от книги и най-вече от Корана. Бях само на 16 години, когато правех лекции, в които да говоря и да разказвам на хората за исляма, за да разберат и те. След това отново имах един учител, който ме научи, че знанието е това, което може да те извади от тъмнините и да те отведе до път, който да ти донесе успех и светлина.

Днес какво се случва с мен?

Елхамдулилах, и аз като студентите, които обучаваха мен, уча във Висшия ислямски институт и не спирам да се радвам на радостта, с която Аллах ме е удостоил. Поуките и ползите оставям за Вас, скъпи читатели!

Изразът „сехив“, или по-точно „сехв“, на арабски означава „разсеяност“, а като понятие се използва във връзка с един от основните ибадети, какъвто е намазът. Има се предвид седжде (поклон до земята), което се извършва допълнително с цел поправка на допуснати грешки в намаза, като те не включват грешки при изпълнението на някои от фарзовете на намаза. Този термин е споменат в Корана: *„Онези, които пренебрегват (нехайстват в) намаза си“* (ел-Маун, 107: 5). А Пратеника (с.а.с.) казва следното в хадис, който е предаден от Абдуллах ибн Джафер: *„Онзи от вас, който се усъмни в намаза, нека да направи две седждета, след като отдаде селям“* (Ахмед б. Ханбел, Ебу Давуд, Несай). Тук е мястото да спомена случаите, при които правенето на сехив седжде, т.е. седжде за поправка на допуснатата грешка, е ваджиб според ханефитския мезхеп. Това се налага, когато бъде пропуснат някой от ваджибите вътре в намаза поради разсейване или забравяне, а именно:

1. Да пропуснеш четенето на сура ел-Фатиха или по-голяма част от нея;
2. Да пропуснеш четенето на сура или айет след ел-Фатиха;
3. Промяна реда на четене, независимо дали се чете на глас, или тихо;
4. Пропускане на първото сядане (кааде-и уля);
5. Пропускане на четенето на дуата „Ет-тахийяту“ при последното сядане (кааде-и ахире);
6. Неспазване реда на повтарящите се неща в един рекят;
7. Изоставяне на необходимото спокойствие при рукю или седжде;
8. Промяна на мястото на четене във фарза;
9. Изоставяне на кунут дуа във витир намаз;
10. Изоставяне на текбира при кунут;
11. Пропускане на текбирите в байрамския намаз;
12. Извършване на движения, които не са от намаза;
13. Съмнение по отношение броя на изпълнените рекяти.

ЗАВИСТТА Е УПРЕК КЪМ АЛЛАХ ТЕАЛЯ

МУРАД БОШНАК РАЙОНЕН МЮФТИЯ НА ПЛЕВЕН

Отношенията между хората се градят на уважение, доверие и взаимно подпомагане. Когато сред хората се разпространят непризнателност, недоволство, това означава, че в сърцата им са се появили завистта и омразата. Мухаммед (с.а.с.) казва: *„Моят уммет ще бъде столетян от болестта на предишните народи“*. „А коя е тази болест на предишните народи, о, Пратенико на Аллах?“ – попитаха асхабите. „Непризнателността за благата, насилието и тиранията заради благата; печеленето на блага и надпреварата за този свят; взаимната омраза и завистта“ – отговори той“. Това е онова, което е опропастило последователите

на предишните религии и което много лесно може да унищожи и този уммет.

Изпитването на завист към някого заради някакъв нимет, дарен му от Аллах (дж.ш.), е индиректен упрек към Всевишния. Съответно завистникът казва: „Защо удостои този човек с толкова богатство, а не мен, защо удостои точно него, не можа ли някой друг?!“. Такова държание е заставане срещу отреденото от Аллах. От една страна, се демонстрира недоволство от това, което е отредил Всевишния за самия него, а от друга – за отреденото на човека, към когото се изпитва завистта. „И не възжелавайте онова, с което Аллах

предпочете едни от вас пред други!“ (ен-Ниса, 4: 32).

Предава се, че Расулюллах е казал: *„Знайте, че благата на Аллах си имат врагове“*. При състващите попитаха: „О, Пратенико, кои са враговете на благата на Аллах?“. Той отговори: „Тези, които завиждат на хората за благата, с които Аллах ги е дарил“.

Един от основните проблеми, за които ни предупреждава нашият Пейгамбер (с.а.с.), с който днес се сблъскваме и все по-трудно разрешаваме, да не кажа невъзможно, е взаимната завист и омразата, породена от тази завист, възникнала и изпитвана по най-различни при-

чини – пари, власт, имотно състояние, знание и т.н. Едните, от една страна, завиждат на хората, притежаващи тези блага, дарени им от Аллах (дж.ш.), а другите, понякога самозабравяйки се, започват да се възгордяват и резултатът е именно този, за който предупреждава Мухаммед (с.а.с.).

Ние, като мюсюлмани, трябва да насочим завистта си в друга посока, за да бъдем от печелившите, а не от губещите. Трябва да вземем примера на Омер и Ебу Бекир (р.анхума), които си завиждаха във вършенето на добри дела и превръщаха тази болест в лек и в път към дженнета, при което и двамата печелеха. Както казва Всевишния: „... **Нека за това се надпреварват надпреварващите се!**“ (ел-Мутафифин, 83: 26).

Знаем за човека дженнетлия, при когото Абдулах ибн Амр ибн Ас останал три денонощия, за да разбере с какво е заслужил дженнета. Става въпрос за този човек, който не правел нищо различно от останалите сахабии, но носел различно сърце, което било чисто от завист към останалите. Сърце, което обичало за другите това, което обича за себе си. Това сърце не го възпирало да отправя и да приема селяма на своите братя. Това сърце го карало да се надпреварва и да иска само и единствено да увеличи своята вяра и ибадет.

Нека чрез делата си мюсюлманите накарат шейтана да е този, който да изпитва завист. Да изпитва завист към уммета, така както я изпита към Адем (а.с.), да изпитва завист и омраза заради знанието на уммета, заради сплотеността и единството на уммета, заради щедростта

на уммета, заради седжетата на уммета. Завистта, както е казал мъдрецът, **„е първият грях, извършен пред Аллах (дж.ш.) в небесата, и първият, извършен на земята“**. Затова нека го оставим на шейтана, нека умметът да не е съучастник и последовател на това грозно дело, в резултат на което е извършено и първото убийство, в резултат на което братята на Юсуф (а.с.) го хвърлиха в кладенеца, в резултат на което всички неверници застанаха срещу Муса (а.с.), Иса (а.с.), Мухаммед (а.с.) и всички останали пейгамбери. Грях, който предизвиква разце-

Ибн Каййим казва:
„Знай, че завистта предизвиква дълго безсъние, малко препитание, предизвиква лоша външност (цвят) на лицето, неразположение и слаба воля, както и постоянни грижи и тъга“.

плението и разединението сред общността. Грях, за който Пратеника (а.с.) казва: „Между вас са се промъкнали две болести на предишните народи – завистта и омразата. А омразата бръсне до корена. *Тя бръсне вратата, а не косата...*“.

Завистта трябва да бъде в полза на мюсюлманите, а не срещу тях. Ако човек види при друг човек богатство или нещо, което му харесва, и пожелае да го има за сметка на другия, това не се позволява. Но ако пожелае да го има, без да пожелава по някакъв начин това да навреди на

другия човек, не изпитва омраза към него, то тогава няма никакъв проблем. Защото Аллах Тезе казва: **„И молете Аллах за Неговата благодат!“** (ен-Ниса, 4: 32). Казва ни: молете се за Моите блага, а не за чуждите, защото Аз съм Този, Който е дал тези блага на другите, и Аз съм Този, Който, ако пожелае, ще дам и на вас.

Тук е мястото да си спомним, че причината за неподчинението на шейтана към Аллах е завистта, която изпитал към Адем (а.с.) заради ниметите, с които Аллах го дарил, научил го на неща, които дори и мелякетата не знаели. След което шейтанът отказал да направи седже. От приближен на Аллах станал прокълнат и изгонен, поради което подтикнал Адем (а.с.) към неподчинение. В резултат на това Адем (а.с.) бил изгонен от дженнета, защото не спазил забраната на Аллах (дж.ш.), но впоследствие направил тевбе и Аллах му простил. А шейтанът, разяждан от завист и омраза, до къяметския ден ще продължава да се опитва да подтиква хората към грях, за него няма тевбе, а завършекът му ще бъде в джехеннема.

Ибн Каййим казва: „Знай, че завистта предизвиква дълго безсъние, малко препитание, предизвиква лоша външност (цвят) на лицето, неразположение и слаба воля, както и постоянни грижи и тъга“.

Един мъдрец е посъветвал: „Попитай всеки, който завижда: „Знаеш ли на кого се противопоставяш? Противопоставяш се на Аллах и на отреденото от Него, защото не си доволен от Него заради това, с което Той ме е дарил?!“.

ШЕРИАТСКОТО ВИЖДАНЕ ЗА ИНВИТРОТО

Д-Р МУСТАФА ХАДЖИ ГЛАВЕН МЮФТИЯ

Аллах Теаля дава различни изпитания на хората, като някои биват изпитвани чрез болести, други – с богатство, и прочее. На някои хора Аллах дава деца, за които те са длъжни да се грижат: на едни дава деца само от един пол, на други – от различен пол, докато трети не дарява с деца. *„На Аллах принадлежи царството на небесата и на земята. Сътворява Той каквото пожелае – дарява момичета на когото пожелае и дарява момчета на когото пожелае. Или дарява момчета и момичета. И сторва неплоден когото пожелае...“* (еш-Шура, 42: 49–50). Не всеки разбира мъдростта на Аллах Теаля в този казус, поради което много хора, които са бездетни, търсят начин да се сдобият с рожба. Невинаги начините, към които прибегват хората, са позволени от шериата, поради което ислямските теолози, изследвайки съвременните научни постижения, дават становища за

всяко от тях – дали е съобразено с шериатските норми, или противоречи на тях. Един от тези въпроси е въпросът за инвитро – изкуственото оплождане на яйцеклетка на жена с мъжки сперматозоид, при положение че жената не може да забременее по нормалния начин.

По принцип, ако едно семейство не може да има деца, дали е позволено да търси начин да си родят деца? Становището на учените е, че това е позволено, ако не се прибегва към средства, които са харам. Що се отнася до съвременните начини за решаване на проблема, тоест до инвитро – то може да се разгледа в няколко аспекта:

ВЪТРЕШНО ОПОЛЖДАНЕ

Това оплождане може да се осъществи по два начина:

1. Оплождане между съпруг и съпруга. Ако мъж не може да оп-

лоди яйцеклетката на съпругата си по нормален път, т.е. чрез полов акт, поради болестно състояние, взема се сперма от мъжа и чрез спринцовка се вкарва в утробата на жената, след което оплождането става по естествен начин. Това е позволено, защото в случая мъжът и жената са съпруг и съпруга. Заедно с това обаче е необходимо да се съблюдават някои принципи:

а) Да има наложителна причина за такава манипулация, тоест мъжът да не е в състояние да оплоди по нормален начин яйцеклетката на съпругата си. Казано с други думи, тук се прилага правилото на шериата, което гласи: „Крайната необходимост позволява непозволеното“;

б) Да е сигурно, че спермата, която се вкарва в утробата на жената, е от нейния съпруг. Тоест да няма съмнение, че тя може да бъде подменена.

2. Оплождане на яйцеклетка по

споменатия начин, когато спермата не е от съпруга на въпросната жена, а от друг мъж. Без съмнение, това е харам, тъй като е вид прелюбодеяние. Също така е харам, ако се смеси спермата на съпруга на въпросната жена със спермата на друг мъж и се постави в утробата ѝ.

ВЪНШНО ОПЛОЖДАНЕ

Когато оплождането не може да стане по нормален начин, се изисква то да се извърши в лабораторни условия и след това оплодената яйцеклетка да се сложи в утробата на жена, която да я износи. Тук също има няколко варианта:

1. Вземане на яйцеклетка от жена, която да се оплоди със сперма от нейния съпруг, след което да се върне в утробата на същата жена, която да износи плода и да го роди. Това е позволено, при положение че се спазват някои принципи:

а) Да се вземе яйцеклетка от жена и сперма от нейния съпруг, които да се оплодят в лабораторни условия, след което оплодената яйцеклетка да се върне в утробата на жената. Не се допуска подмяна или смесване на сперма, както не се допуска и подмяна на яйцеклетката;

б) Да е налице пречка, която не позволява оплождането в нормални условия, като болестно състояние например;

в) Тези действия да стават само и единствено с препоръка на лекар специалист и под негов контрол;

г) Да не се допусне смяна или разбъркване на спруветки след оплождане на яйцеклетката, която ще се върне в утробата на жената.

2. Оплождане на яйцеклетка на жена, която е дарител, със сперма от мъж, чиято съпруга няма яйцеклетка поради това, че е неплодна. Това е харам и не е позволено от исляма, тъй като е вид прелюбодеяние.

3. Оплождане на яйцеклетка от жена дарител със сперма от мъж дарител, която след това се поставя в утробата на друга жена, която не може да забременее по нормален път, но иска да има деца. Последната износва плода и му става майка. Това е, което в наши дни се нарича сурогатно майчинство. Безспорно това е харам, тъй като, освен че е вид прелюбодеяние, то води и до лоши последствия за детето, което ще се роди, тъй като то няма как да знае коя е майка му и въобще кои са родителите му.

4. Оплождане на яйцеклетка от жена със сперма от нейния съпруг, след което да се сложи в утробата на друга жена, която да го износи и да го роди. Това до известна степен наподобява предишния пример, което, без съмнение, е харам.

5. Вътрешно или външно оплождане на яйцеклетка на жена със сперма от нейния съпруг, който е починал. Тоест взема се сперма от мъжа, докато е жив, която сперма се съхранява в лабораторни условия, и след смъртта на този мъж се взема яйцеклетка от вдовицата му и се опложда с неговата сперма. Това също е харам, тъй като смъртта прекратява съпругеските им отношения, тоест след смъртта на съпруга ѝ неговата сперма е чужда за нея и не се позволява оплождането на яйцеклетка с тази сперма.

ДЖАИЗ ЛИ Е ПОСТАВЯНЕТО НА СИНИ МЪНИСТА ПРОТИВ ЗЛИ ОЧИ И УРОКИ?

Въпреки че същността и начинът на урочасване все още не са известни изцяло, религията приема, че някои хора могат да създадат негативни ефекти с погледа си. В хадис от Пейгамбера (с.а.с.) се казва: „Търсете убежище при Аллах от уроките, защото уроките са истина“ (Ибн Мадже). В предание от Пратеника (с.а.с.) се разказва също, че против уроки той е четял Айте-л кюрси, сура Ихляс и Муаввизетейн (сурите Фелек и Нас), препоръчал е на сахабиите да ги четат, а освен това е отправял и дуа към Аллах, за да го предпази от подобни злини. (Бухари, Тирмизи, Ибн Мадже, Теджрид-и Сарих)

След като ние, мюсюлманите, практикуваме онова, което Пратеника на Аллах (с.а.с.) ни е посъветвал, за нас не остава нищо друго, освен да чакаме избавление от Аллах и да се придържаме към заповедите на Неговата религия, тъй като тя не ни позволява да търсим помощ от друг освен от Аллах Теала. Именно затова поставянето на сини мъниста и подобни на тях където и да било по тялото или дрехите, очакването на помощ от тях е харам и не е джаиз. Относно подобни постъпки Пейгамбера (с.а.с.) е казал: „Нека Аллах не ускорява работата на онзи, който поставя назарлък (сини мъниста или нещо подобно)“ (Ахмед б. Ханбел). В друго предание пък се споменава, че онзи, който поставя назарлък и очаква, че това нещо ще го предпазва и ще му помогне, е извършил ширк (съдружение с Аллах). (Ахмед б. Ханбел)

Затова не бива да вършим подобни суеверия, за да се предпазим от зли очи и уроки, а трябва да следваме препоръките на Пейгамбера (с.а.с.) и да четем дуите, на които той ни е научил. И заедно със сурите Фелек и Нас да четем и следната дуа, на която той ни учи: „Търся убежище при Аллах и Неговото свършено Слово от всички сатани, отровни гадини и зли очи“ (Бухари, Ибн Мадже).

И все пак Аллах Теала знае най-добре!

ТУК БУШУВАШЕ
ВОЙНАТА - 4

ЛИВАН – БААЛБЕК

СПОМЕН ЗА ЕДНА КРАСИВА СТРАНА

Желанието да посетя Баалбек е отдавнашно и сега имах възможност да го изпълня, още повече че от Дамаск до Ливан се отива с такси. Обясниха ми как да стигна до автогарата, защото оттам тръгват такситата за Ливан. Събират се четирима човека и си поделят пътните, които също не са много. За половин час бяхме на границата и никакъв проблем нямаше да получа входна виза. Показах си прескартата и ми сложиха в паспорта безплатна виза с валидност от три дни. От границата до Баалбек има маршрутки, а и пеша да отиде човек – не е голямо разстоянието. Самият комплекс е ограден и докато стигна до входа, много ми се прииска да заснема една колонада, но в последния момент, когато бях вдигнал фотоапарата да снимам, до мене застана войник и... „забранено“. Наистина вината беше моя, защото не бях забелязал, че в непосредствена близост до колонадата имаше войнишки палатки. Извиних се, прибрах си апарата и продължих към входа.

За града, до завоюването му от Александър Македонски през 332 г. пр.н.е., няма писмени сведения. Предполага се, че той е бил населен от дълбока древност, за което свидетелстват изградените храмове. При управлението на римския император Октавиан Август градът, под името Хелиополис, бил превърнат в римска колония и в периода I–III век от н.е. били построени много римски храмове.

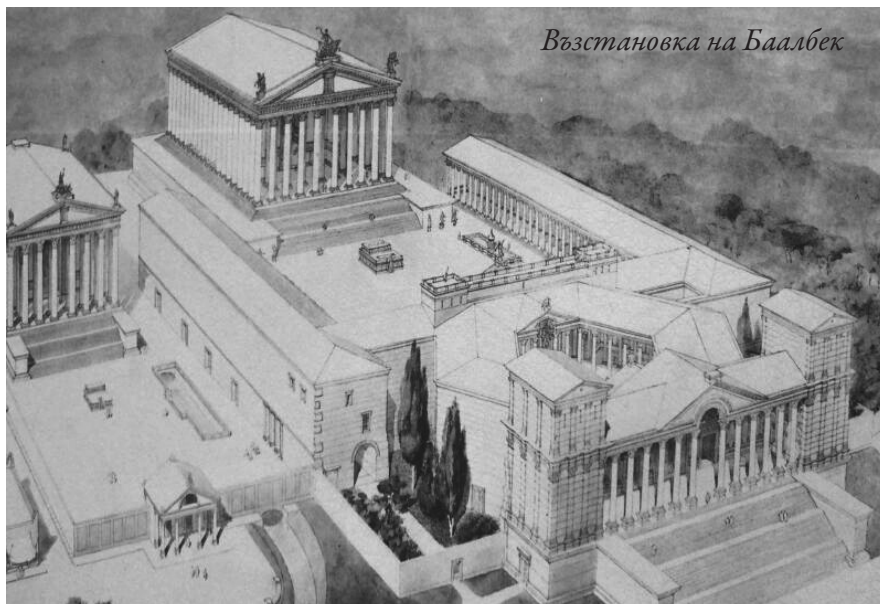
През VII век Баалбек е завоюван от арабите, през 1401 г. ордите на Тамерлан го опустошават и разрушават, а земетресението през 1759 г. окончателно разрушава града и до нас достигат в добър вид само някои от храмовете. В грандиозния храмов ансамбъл, който се състои от пропилей при входа, големия храм на Юпитер, храма

Руини от храма на Юпитер в Баалбек

на Бакхус и храма на Венера, богато украсени с резба по каменните дворове, и с годините от различните следващи владетели, се виждат руини от православна черква, джамия и крепостна част, превърната сега в музей.

Като преминем през страничните порти на пропилея, навлизаме в малкия двор, който има формата на шестоъгълник, като на всяка страна са разположени по четири гранитни колони с бронзови капители, а след него е големият двор с невероятните размери 113x135 метра и по широко открито стъбище се изкачваме до храма на Юпитер, който със своите размери 106x69 метра е по-голям от храма на Юпитер в Коринт. В основата му виждаме три каменни плочи, които според гида тежат между 800 и 1000 тона, като за сравнение дават, че големият камък в Хеопсовата пирамида, над входа на фараонската камера, тежи 90 тона. Тези блокове в храма на Юпитер се намират на 7 метра височина, което е допълнителна загадка: как са били повдигнати.

Тук се преплитат легенди, че тези каменни блокове са поставени от извънземни и са свещени, защото никой не може да си представи с каква техника те биха могли да бъдат пренесени от каменоломните, а там има блокове, от които по измервания от 2014 г. единият тежи 1050 тона, а след това при разкопки е открит друг с приблизително тегло 1650 тона.

Храмът на Бакхус ни зашеметява с височината на своите колони – по 19 метра, един път и половина по-високи от тези на Партедона в Атина.

Напълно замаян от този грандиозен по размери комплекс, полека се придвижих към граничния пункт и оттам с такси – към Дамаск.

Бях си оставил за последно да посетя Националния музей в Дамаск. Той е разположен в едно медресе, в което от 1919 г. започват да събират експонати с историческа и археологическа стойност. През 1936 г. музеят е открит за посещения. Тук пак не разрешаваха да правя снимки, но накрая, като видях един фриз във вид на спирала с дължина, ако се разгъне, повече от 10 метра, представящ историята на Сирия от древността до наши дни, извадих всички възможни карти и сертификати и успях да измоля разрешение да го заснема.

От 1993 г. в Дамаск е поставен паметник на великия султан на Египет и Сирия Салехаддин. Неговото име се свързва с това, че той слага край на окупацията на Йерусалим от кръстоносците, като обещава и го изпълнил, че ако предадат града доброволно, всички, които желаят, ще могат да го напуснат, без никой да пострада.

На следващия ден, след като се сбогувах с любезните домакини, яхнах колелото си и поех към Йордания, но проблемите не ме напуснаха. За да изляза от града, трябваше да мина по една детелина, но като нямаше указатели, повъртях се в едната и в другата посока и заставах на едно място, за да се ориентирам накъде да

поема. Изведнъж до мен спря военна кола, казах си: „Пак гзжих лука...“, но те много любезно ме попитаха защо стоя там, обясних им и ми казаха да карам след тях – и така се измъкнах от лабиринта на тази детелина. Поех по шосето и където виждах джамия, спирах да се освежа с прясна вода и съответно да почина на сянка. По едно време, както си въртях педалите, гледам до пътя щайги със зеленчуци, а продавач никакъв, престаших се и си взех един домати. Още не го бях изял, дойде продавачът – не ми се скара, даде ми един плик с домати, не ми поиска пари и ми пожела приятен път.

Продължих, но вечерта приближаваше и трябваше да мисля къде да ношувам. От двете ми страни – пустиня, няма нито растителност, нито пък някаква постройка. Вече беше почнало да се здрачава, когато встрани забелязах шатри на бедуини – животновъди. Отидох при тях и с жестове ги попитах мога ли да преношувам тук.

Да, и веднага ми донесоха вода да се измия, постлаха ми едно дюшече да легна, дадохме одяло да се завия и неизбежния чай. За първи път влязах в бедуинска шатра и ми направи впечатление голямата чистота. Подът беше заслан с чиста рогозка и когато настана време за вечеря, постлаха покривка и наредиха най-раз-

лични ястия, като пред мен сложиха вилица и лъжица. Най-възрастната, явно майката, както се раздават карти, така раздаде арабските питки. Аз чакам да започнат, за да мога да видя как ще се хранят, но те пък чакаха мен и тогава със замах отчупих от питката парче, сгънах го и с пръсти бръкнах в чинията. Това беше „тапата“ и от този момент се започнаха приказките – доколкото можех, аз обяснявах, като се мъчех да разбера диалекта им. Накрая пак чай.

За нощта мъжете легнахме в хола, ако смея така да се изразя за това помещение, а жените – във вътрешната част. По най-груби пресмятания шатрата не беше по-малка от един тристаен апартамент със съответните помещения.

На сутринта не ме пуснаха, докато не закусих заедно с тях. Разделихме се приятелски и аз поех към границата. Още преди обяд успях да пристигна – и тук изненада... Оказа се, че на излизане се плащала някаква такса, за какво – така и не разбрах, но я платих, сложиха ми необходимите печати и излязох от Сирия. На ничия земя, между двете страни, имаше джамия и отправих една благодарствена дуа за успешното ми пребиваване на сирийска земя, и смело тръгнах към Йордания...

СЕЛО АНЕВО И ТУРСКИЯТ МУ ОТТЕНЪК

КЕМАЛ РАШИД

ИМАМ НА ГР. КАРЛОВО, ИСТОРИК

Село Анево, чието турско наименование било Аблаларе, се намира в община Сопот, област Пловдив, и отстои на километър от гр. Сопот и на седем километра западно от гр. Карлово. Населението му е около 1000 души.

Смята се, че Анево възниква в края на XIV век, в резултат на идването на османските турци по българските земи, след като близката крепост „Аневско градище“, наречена по-късно „Аневско кале“, е завзета от тях. Според местните хора първото селище, пряк потомък на Анево, се е намирало южно от Западния язовир на селото до Къой дере и е носело името Яйяларе или Яйялар махале. Наброявало е 10–15 къщи. Постепенно селото е местено на изток, като известно време било ситуирано в местността Асарлъка. Впоследствие то е изместено до минаващото и днес през селото Айъ дере (Мечо дере), даващо и едно от последните имена на Анево.

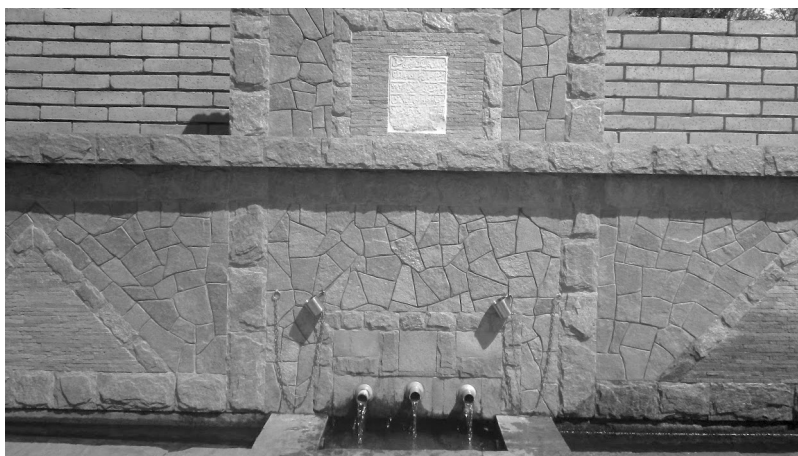
До средата на XIX век селото носи турското име Аблаларе, т.е. Какино село. То може да се свърже с легендата, която разказва, че към края на XVI век по тези земи дошли и се заселили татари на мястото на днешното село Московец (бившето Татарлъ). Техният бей имал една дъщеря и трима сина, на които поделил земите си. Дъщеря си, която била най-голямото дете в семейството му и кака (т.е. абла) на синовете му, той дал за жена на някой си аневски турчин. Подарил им и аневското землище и оттам започнали да наричат селото Аблаларе. На най-големия си син бейат оставил с. Татарлъ, на втория си син, който бил голоброд, оставил с. Кьоселер (Мали Богдан), а на третия си син дал новозаселеното Йени обаси (Ново село), което отпосле се преселило на мястото на днешното село Иганово.

До Руско-турската война с. Анево остава чисто турско-мюсюлманско, с изключение на няколко български семейства. След това част от мюсюлманското население се изселва в пределите на османската държава, а в Анево се заселват християни от съседните села.

По това време селото се казва Айюво (Анево), по-късно сменено на Ахиево. С името Ахиево селото е споменато и в романа „Под игото“, където Вазов пише: „Ахиево беше турско село, най-ближно до Бяла черква“. Това име селото носи до 1934 г., когато с указ то е променено на Анево.

Голяма част от населението на Анево са турци, след това са българите, има и роми.

В селото докъм 60-те години са действали две училища: турско и българско. Сградата на турското училище се намира в двора на джамията на с. Анево.

Джамията на Анево се намира на центъра на селото. За съжаление, няма писмен документ, липсва китабе на джамията и поради тази причина не се знае кога е построена. Тя представлява малка, обикновена селска джамия. Изградена е от каменен зид, като дебелината на стените е около половин метър. Височината им е около четири, а дължината – около седем метра. На стената по посока къбле е издълбана михрабна ниша. Вдясно от нея е конструиран малък дървен минбер. Вътре в нея има и така нареченото женско отделение (махфил), което е малко по размери.

Интересен е фактът, че джамията няма минаре. Доскоро за минаре са ползвали едно дърво от лявата страна на джамията, което вече е отсечено. В двора ѝ, както споменахме по-горе, съществува сграда, която е служела като турско училище. В момента тя е отдадена под наем и се използва като магазин за хранителни стоки. До тази сграда има построена стая за имама, до нея е направено складово помещение за съхраняване на дърва за огрев, а така също на табута и тенешира за измиване на покойника. За съжаление, джамията действа само по време на байрам – поради липса на имам, но отскоро започна да се отваря и за петъчен намаз.

По посока на югозапад от днешното село има стари турски гробища, където вероятно са погребани падналите при обсадата и шурма на твърдината османски войници. Съществуват и устни предания, според които там е било и тюрбето на загиналия при превземането на крепостта османски военачалник, което в полуразрушен вид просъществувало до XIX век. Площта на тези гробища е около тридесет декара. Тук са погребани не само местните хора мюсюлмани, но и около 500 души мюсюлмани военнопленници, вероятно след Руско-турската война, а според някои от местните хора може би след Балканските войни, които имат изключително покъртителна история, която бих искал да разкажа с интерес в един следващ материал.

Старата чешма в с. Анево според местните хора и една легенда, която се разказва близо четиристотин години, е наречена „Атче пьнар“ (Хатидже пьнар). Легендата за чешмата е преразказана и написана от покойния Ахмед Ходжев от с. Анево, един от местните интелектуалци, фотограф и кореспондент на местния печат. За нея също ще разкажа по-подробно в следващите броеве на списанието.

Четвъртият главен мюфтия на България

АБДУЛЛАХ СЪДКЪ ЕФЕНДИ

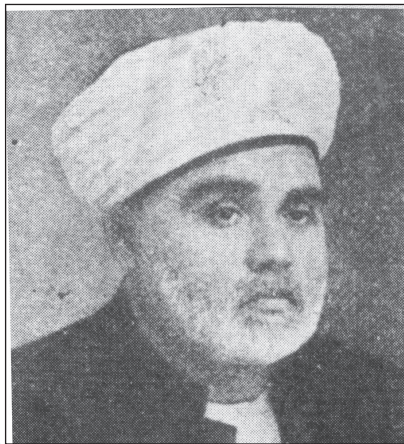
(1887–1971)

Главният мюфтия на България, който е ръководил религиозните дейности на мюсюлманите в периода преди и по време на Втората световна война, е Абдуллах Х. Мустафов, който е известен като Абдуллах Съдкъ ефенди.

Той е роден на 23 юни 1887 г. в село Каменар (Ташчъ кьой), Разградско. За съжаление, източниците не говорят много за детството и младостта на Абдуллах Съдкъ ефенди. За първи път по-подробно за него писа Исмаил Джамбазов, но и при него информацията за израстването на религиозния водач е оскъдна. От него, а преди това и от Осман Кескиоглу, научаваме, че Абдуллах Съдкъ ефенди е учил в истанбулските медресета, но конкретика липсва. Предполагам, че преди това е получил началното си образование в родното си село, след това се е обучавал известно време в едно от разградските медресета и се е запътил към Истанбул – столицата на знанието. Засега нямаме информация и за връщането му в Родината. Вероятно това е станало през военните години.

Абдуллах Съдкъ ефенди, завръщайки се в родния си край, влиза в системата на Мюсюлманско изповедание и започва да служи на мюсюлманите в България. Източниците отбелязват, че той първо е бил мюфтия в гр. Русе и след това в гр. Исперих. Вече след края на Първата световна война Абдуллах Съдкъ ефенди оглавява Разградското мюфтийство, което в този период има статут на мюфтийско наместничество. На тази длъжност остава до средата на 1936 г., когато бива назначен за изпълняващ длъжността главен мюфтия. Встъпва в длъжност на 2 юни 1936 г. и остава на този отговорен пост до началото на 1945 г. В рамките на тези повече от 8 години Абдуллах Съдкъ ефенди де юре е изпълняващ длъжността, но де факто е главен мюфтия. Това произтича от политическата обстановка в страната, намесата в делата на мюфтийската институция и двустранните отношения между България и Турция.

Абдуллах Съдкъ ефенди още като

мюфтийски наместник в Делиормана е бил активен, затова бил уважаван от своите сънародници. Освен в религиозния той участвал активно и в социалния живот на мюсюлманите. За това свидетелства неговата работа, поощряваща социалната дейност на неправителствени организации, които подпомагали бедни и сираци. Същевременно той активно участвал в кампанията за подпомагане на националноосвободителната борба, която се водела в Турция в годините след Първата световна война. В района си подкрепял и младежката спортно-културна организация „Туран“, която в определен период била преследвана от българските власти. Абдуллах Съдкъ ефенди бил на предна линия и при събитията около разградските гробища през 1933 година. Видно от доклади на секретните служби, голяма част от тези дейности на Абдуллах Съдкъ ефенди били следени внимателно и разглеждани като опасни, а самият той е определян като един от водачите на турската пропаганда в Делиормана.

Независимо от обвинението към него Абдуллах Съдкъ ефенди бил спокоен и уравновесен религиозен водач и изпълнявал стриктно своите задължения съобразно възможностите. Затова, когато бил главен мюфтия, е ангажирал някои млади хора да му помагат в управлението на делата, като един от тях е бил зет му Ахмед Шевки, възпитаник на „Нювваб“, който впоследствие се изселил в Турция и служил като областен мюфтия на гр. Ушак. Известно време

индиректно в екипа му е бил и видният хатиб, журналист и поет Мехмед Фикри.

През 1938 г., по случай 20-годишнината от интронизацията на цар Борис III, по предложение на министър-председателя Г. Кьосеиванов Абдуллах Съдкъ ефенди е награден с медал трета степен за служба на Родината.

Обаче годините на управлението на Абдуллах Съдкъ ефенди в столицата били тежки – крайният национализъм, военните действия, ограничаването на религиозните права, изселванията, вътрешните проблеми на общността са възпрепятствали по-пълноценната дейност на Мюфтийството. Въпреки това той успял да овладее ситуацията, дори за няколко месеца, когато София и районът на Мюфтийството, намиращо се на ул. „Леге“, били бомбардирани, прехвърлил дейността на Главно мюфтийство в Разград. През тези години той отстоявал развитието на духовните училища начело с „Нювваб“ в Шумен, опитвал се да въведе ред в мюфтийствата и управлението на вакъфските имоти в страната, достойно защитавал функционирането на шериятските съдилища, въпреки че в крайна сметка те били закрити. По негово време били изпратени студенти за обучение в Университета „Езхер“ в Египет, сред които бил и синът му Мухаррем.

След като комунистите вземат властта, една от първите им работи е да уволнят главния мюфтия Абдуллах Съдкъ ефенди. Това се случва в първите дни на 1945 година. След това той се установява в Разград. Там живее до 1970 г., когато се изселва в Турция. Починал е на 20 декември 1971 г. в Истанбул, където е погребан в историческото гробище при джамията „Еюб Султан“. Съпругата му Айше ханъм е починала много преди него – през 1930 година. Имат пет деца: Хюсеин, Саdifе, Хатидже (съпруга на Ахмед Шевки), Асийе и Мухаррем. Всички те вече са покойници, Аллах с дженнет да ги дари!

ВЕДАТ С. АХМЕД

ПО СТАР ОБИЧАЙ В СЕЛО ЛЪЖНИЦА СЕ ПРОВЕДЕ 4-ДНЕВЕН СЮННЕТ

В съответствие с многовековните обичаи мюсюлманите в с. Лъжница, общ. Гоце Делчев, проведеха традиционен сюннет, продължил 4 дни. Уникалното по рода си тържество, което се провежда от 10 до 13 октомври т.г., на финалния етап събра в селото над 4000 гости от региона и от цяла България. Сред официалните гости на празничните чествания бяха главният мюфтия д-р Мустафа Хаджи, председателят на Висшия мюсюлмански съвет Ведат С. Ахмед, районните мюфтии на Па-

зарджик и Плевен – Абдуллах Салих и Мурад Бошняк, също и домакинът – районният мюфтия на Благоевград Айдын Мохамед, имами от района и др.

По традиция в първия ден от тържествата местното население кара дърва и ходи на гости с подаръци на т.нар. „дюн сайбия“ – организатора на сюннета.

На втория ден домакините от селото (калесари) отиват на коне да канят на тържеството хората от съседните села,

където биват посрещани отново с подаръци.

Третият ден от честванията е за подготовка за посрещането на гостите и приготовления на празничната трапеза.

Кулминацията е на последния, четвърти ден, когато се провеждат традиционният „алай“ – обиколка с изричане на текбир, свързана с церемонията около сюннета, също народните пехливански (мазни) борби и кушия – надбягване с коне.

СПЕЦИАЛИСТИ ОБСЪДИХА ПРОЕКТА ЗА ПРЕВОД НА ИЗТОЧНИЦИТЕ ПО ХАДИС

Комисията по издателска дейност към Висшия мюсюлмански съвет проведе поредното си работно заседание на 12 октомври 2019 г. в село Огняново, Благоевградско. По време на работната среща членовете на Комисията заедно с преводачите и редакторите на сборниците с хадиси „Кутуб-и ситте“ (шестте основни сборника с хадиси) анализираха дейността по превода на основните ислямски източници.

Издаването на шестте основни сборника с хадиси на имамите Бухари, Муслим, Тирмизи, Несаи, Ебу Давуд и Ибн Мадже е един от дългосрочните приоритетни издателски проекти на Главно мюфтийство. По време на заседанието бяха констатирани видими резултати, тъй като половината от сборниците на Бухари и Муслим са преведени на български език и са в етап на редакция.

ТЪРНОВСКОТО СЕЛО АСЕНОВО ВЕЧЕ СИ ИМА МЕСДЖИД

12 октомври 2019 г. беше специален ден за мюсюлманите в търновското село Асеново. Те за първи път официално се сдобиха с мюсюлмански храм – месджид, който беше открит с празнична церемония. Сред официалните гости на тържеството бяха районният мюфтия на Велико

Търново Сюлейман Масурев и представители на общ. Стражица. На откриването присъстваха близо 100 мюсюлмани от селото и близките населени места. Преди това за първи път на 19 март 2018 г. е учредено Мюсюлманско настоятелство в селото и са избрани председател и чле-

нове на настоятелството. Едно от първите взети решения на настоятелството е да се направи месджид в селото, което след година и половина е реализирано. По случай откриването на първия мюсюлмански храм в село Асеново мюсюлманите заклаха курбан.